Lodzer Tageblat № 174

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פּרייז 15 גראָשען

לאָדזער טאַגעבלאַט

היינט 6 זייטען.

25-טער יאהרגאַנג | 27 lipca 1932 | מיטוואָך, כ״ג תמוז תרצ״ב

פּויליש-סאָוויעטישער האַנדעלס-טראַקטאַט

אָפיציעלע אונטערהאַנדלונגען וועלען אינגיכען זיך אָנהויבען

פּויליש-סאָוו. אונטערהאַנדלונגען וועגען שליסען אַ האַנדעלס-טראַקטאַט

וואַרשא (טעלעפאָניש) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אונטערשרייבען דעם פּויליש-סאָוויעטישען נישט-אַגריסיוו פּאַקט, רעדט מען איצט שטאַרק אין די וואַרשאַווער ווירטשאַפטליכע קרייזען פון דער נויטווענדיגקייט אָנצוהויבען אונטערהאַנדלונגען מיט די סאָוויעטען וועגען אַ האַנדעלס-טראַקטאַט.

די קלאַנגען, אַז ס'וועלען שוין נאָך בקרוב זיך אָנהויבען דירעקטע אונטערהאַנדלונגען וועגען אַ האַנדעלס-אָפּמאַך צווישען פּוילען און רוסלאַנד, בעשטעטיגען זיך. שוין איצט ווערען געפיהרט פאַרבערייטונגס-אַרבייטען אין דעם פרט, ד. ה. ס'ווערען אויסגעפאָרשט די געגענזייטיגע בעדערפענישען פון דער אינדוסטריע.

—:§:—

אָפּגעשאַפט אויסנאַהמס-צושטאַנד אין בערלין און בראַנדענבורג

בערלין (ספּ.) היינט פריה איז פערעפענטליכט געוואָרען אַ דעקרעט פון פּרעז. הינדענבורג, אַז אויסנאַהמס-צושטאַנד אין בערלין און אין דער פּראָווינץ בראַנדענבורג ווערט אָפּגעשאַפט. נישט קוקענדיג אָבער אויף דער אָפּשאַפונג פון אויסנאַהמס-צושטאַנד, איז ווייטער חל דער פערבאָט אויף אַ ריי אָפּאָזיציאָנעלע צייטונגען, וועלכע מעגען ווייטער נישט ערשיינען.

בערלין (ספּ.) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אָפּרופען דעם אויסנאַהמס-צושטאַנד איז די מאַכט אין בערלין איבערגעגעבען געוואָרען פון גען. רונדשטעדט צום קאָמיסאַר איבער דער בערלינער פּאָליציי. די פולמאַכטען פאַר'ן גענ. רונדשטעדט זענען בטל געוואָרען. די אַרטיקלען פון דער קאָנסטיטוציע וועגען פּערזענליכע פרייהייט און פרייהייט פון וואָרט, וועלכע זענען אָפּגעשאַפט געוואָרען צוליב'ן איינפיהרען דעם אויסנאַהמס-צושטאַנד, זענען צוריק אַריין אין קראַפט.

בלוטיגע גאַסען-קאַמפען אין מזרח-פּרייסען

קעניגסבערג (ספּ.) אין די גרעסערע שטעט פון מזרח-פּרייסען געהט אַדורך קיין איין טאָג אָהן גאַסען-קאַמפען. אין קעניגסבערג איז געקומען צו אַ בלוטיגען צוזאַמענשטויס צווישען די היטלעריסטען און קאָמוניסטען. די פּאָליציי האָט אַרעסטירט 60 פּערזאָן. אין טילזשי האָבען די קאָמוניסטען דערהרג'עט 2 היטלעריסטען, איינינע זענען פערוואונדעט געוואָרען: אין עלבינג איז אַ קאָמוניסט דערהרג'עט געוואָרען דורך די היטלעריסטען.

גרויסע אַקאַדעמיע אין בערלין

געגען דער היטלעריסטישער העצע

בערלין, 22 יולי (יטאַ) דער צענטראַל-פעראיין אין בערלין אָרגאַניזירט אַ גרויסע אַקאַדעמיע געגען דער אַנטיסעמיטישער העצע פון די היטלעריסטען. אויף דער אַקאַדעמיע וועלען אַרויסטרעטען דער ג. פּרעזידענט פון דער בערלינער פּאָליציי ד״ר ווייס, ראַבינער בעק א. אנד.

אונטערגעגאַנגען אַ דייטשער דאַמפער

65 פּערז. האָבען געפונען דעם טויט אין ים

בערלין (ספּ.) דער דייטשער שול-דאַמפער „ניאָבע" איז דערטרונקען געוואָרען אויפ'ן באַלטישען ים בייַ דער אינזעל פעהמארן. די שיף איז אונטערגעגאַנגען אין משך פון 4 מינוט. די גאַנצע מאַנשאַפט, וואָס איז בעשטאַנען פון הונדערט פּערזאָן און 5 אָפיצירען איז דערטרונקען געוואָרען. 40 פּערזאָן זענען געראַטעוועט געוואָרען דורך'ן קרייצער „קרולעוויעץ". די איבריגע 65 האָבען געפונען דעם טויט אין ים.

—:§:—

הינטער-קוליסען קאַמף אין סאַנאַציע-לאַגער

צי וועט מאַרשאַל פּילסודסקי זיך צוריקציהען פון פּאָליטישען לעבען

וואַרשא (טעלעפאָניש) אין היינטיגען א. ב. צ. לייענען מיר: די ידיעה אַז מאַרשאַל פּילסודסקי האָט בדעה זיך צוריקצוציהען אויף אַ לענגערער צייט פון פּאָליטישען לעבען, האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע אויפרעגונג אין סאַנאַציע-לאַגער. ס'האָט זיך שוין צופּלאַקערט אַ קאַמף צווישען פערשידענע גרופּען מכח שפּילען די ראָל פון דעצידירענדען פאַקטאָר. דער קאַמף געהט צווישען דריי גרופּען: ווירטשאַפטליכע גרופּע, לינקע ראַדיקאַלען („פּשעלאָם" מאָטשעוויצקי) און די פּאָלקאָווניקעס. אויב ס'זאָל קומען צו אַ שלום צווישען דער ווירטשאַפטליכער גרופּע און די פּאָלקאָווניקעס, דראָהען די „פּשעלאָם" לאָזען צו פערלאָזען די רייהען פון דער סאַנאַציע.

די לאַגע וועט אויפגעקלערט ווערען אין דער צווייטער העלפט פון חודש אויגוסט.

—:§:—

דאַנציגער מאַכט וועט מעהר ניט דערלאָזען פיהרען אַן אַנטי-יודישע העצע

דאַנציג, 26 יולי (יטאַ) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער היטלעריסטישער מאַניפעסטאַציע איבער די דאַנציגער גאַסען, בעת וועלכער מ'האָט געטראָגען אַ טראַנספּאַרענט מיט דער אויפשריפט: „אַ טויט די יודען", האָט ד״ר קאַמניצער, ג. סענאַטאָר און פאָרזיצער פון צענטראַל-פעראיין אינטערווענירט בייַ דער דאַנציגער מאַכט געגען דער אַנטיסעמיטישער העצע פון די היטלעריסטען. ד״ר סימס האָט פערשפּראָכען דעם ד״ר קאַמניצער, אַז להבא וועט די דאַנציגער מאַכט נישט דערלאָזען מעהר פיהרען עפענטליך קיין אַנטי-יודישע העצע.

טעאַטער „סקאַלא" שרודמיעסקאַ № 15 טעלעפאָן 232-33

היינט מיטוואָך, ד. 27-טען יולי 9 אוו.

געזעגנונגס-פאָרשטעלונג

טעאַטער „סקאַלא" שרודמיעסקאַ № 15 טעלעפאָן 232-33

פון דער וועלט-בעריהמטער אַרטיסטין, שטערן פון דעם ניו-יאָרקער קונסט-טעאַטער

בערטא גערסטען

וועלכע וועט אויפטרעטען אין איהר קרעאַציע-ראָל

מירעלע אפרת

קלאַסישע דראַמע אין 4 אַקטען פון י. גאָרדין.

עס נעמט אַנטייל פאָלגענדער אַנסאַמבל:

מ. אייזענבערג, ח. בוזגאַן, ש. בליאַכער, בערטא גערסטען, ק. גוטמאַן, ש. לאַנדוי, נ. מעלניק, יוסף סטרוגאַטש, באַרסקי-פישער, ד. ראָזענבלום, ר. שילער, לייב שריפטזעצער און אַנדערע.

סיורפּריז! נאָך דער פאָרשטעלונג וועט די בעליבטע אַרטיסטין בערטא גערסטען זיך געזעגנען מיט דעם לאָדזער טעאַטער-עולם סיורפּריז!

ס'וועט געגעבען ווערען: אַ קאָנצערט-אָפּטיילונג

1) לעצטע סצענע פון קאַמעליען דאַמע

2) לעצטער קאַפּיטעל פון פּרצ'עס „גאָלדענע קייט"

3) ש. בליאַכער „דער ליד" מעלניק ביינאַכט אויפן אַלטן מאַרק בוזגאַן - „אַנטיק-וואַריאַט"

בילעטען אויף דער פאָרשטעלונג צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער פון 11 ביז 2 נאָכמיטאָג און פון 5 ביז 9 אָוונט.

קינסטלערישע לייטונג מאַרק אַרנשטיין.

אַדמיניסטראַטיווע לייטונג ב. אַסס.

יאפאנער זאלען מארשירן אויף פעקין און טיען-טסין

אינטערווענץ פון ענגלישען אמבאסאדאר

לאנדאן (ספ.) די האלב-אפיציעלע יאפאנישע אגענטור „סינפאן רענגא" מעלדעט, אז דער יאפאנישער גענעראל-שטאב האט אין זיין פעזיץ א געהיימען אפענסיווע פלאן אויף מוקדען, וועלכער איז אויסגעארבייט געווארען דורך טשאנג-סו-ליאנג'ן.

כדי נישט צו מאכען די כינעזישע אפענסיווע — ערקלערט די אגענט — האט די יאפאנישע מיליטערישע מאכט אנערקענט פאר נויטיג ארײנצומארשירען אין דער פראווינץ שע-הא. מ'דארף ערווארטען, אז אין דער נאהענטסטער צייט וועלען די קריגס-אפעראציעס ארום נעמען פעקין און טיען-טסין.

דער דאזיגער קאמוניקאט האט ארויסגערופען א געוואלדיגע אויפרעגונג אין די דיפלאמאטישע קרייזען אין שאנכאי.

לאנדאן (ספ.) דער אטאשע פון ענגלישען אמבאסאדאר אין טאקיא האט זיך געווענדעט צום קאמענדאנט פון דער יאפאנישער דיוויזיע גענ. קאמאיקי מיט פאלגענדע 4 פראגען: 1) צי בעטראכט די יאפאנישע מאכט דאס פערהאלטען דעם קאפיטאן שיממאטא פאר דעמזעלבען ענין, ווי די ערמארדונג פון פילק. נאקאמורי, וואס האט געדינט אלס לאזונג צו פערנעמען מאנדזשוריען; 2) צי האט דאס יאפאנישע מיליטער בדעה צו פערנעמען די פראווינץ שע-הע; 3) צי זענען די יאפאנער צוגעגרייט דערויף, אז טשאנג-סו-ליאנג וועט זיי שטעלען א ווידערשטאנד מיט איבערוויגענדע כוחות; 4) וואו געפינט זיך איצטערלעך די גרענעץ צווישען מאנדזשוריען און כינא.

גארגולאוו איז א סימוליאנט? צי איז ער נארמאל, אדער א האלב-משוגענער?

צווייטער טאג פון פראצעס פון פרעזידענט-מערדער

פאריז (ספ.) דער צווייטער טאג פון גארגולאוו-פראצעס האט זיך אנגעהויבען מיט'ן עדות זאגען פון ג. מייסטער פיעטרי, [illegible] דערט [illegible] פערלויף פון אבענטייער [illegible] דער עדות לאזארעוו האט ערקלערט, אז גארגולאוו איז א משוגע [illegible] אין בעריזע [illegible], וואס [illegible] א פערהאנג [illegible] 1920 [illegible] אין דאסטאיעווסקישע [illegible] שפיעל [illegible] עליטרים [illegible].

[illegible] ערקלערט, אז [illegible] אפגעטרעטען [illegible] נאר א קור [illegible] אנגעהויבען די [illegible] דאקטוירים עקב [illegible].

[illegible] דער עקספערט ד"ר פאקהן האט ערקלערט, אז גארגולאוו איז זינט 18. לעבענס-יאהר קראנק אויף מיגלים. די אויספארשונג האט אבער נישט פעסטגעשטעלט, אז די דאזיגע קראנקהייט זאל האבען געהאט א ווירקונג אויפ'ן מח. די איבריגע עקספערטען האבען זיך איינגעשטימט מיט דער ערקלערונג פון ד"ר פעגי. גארגולאוו האט פעסטגעשטעלט, אז ד"ר פעגי איז נישט קיין דאקטער נאר א [illegible].

דערנאכפערט מצד דער [illegible] ד"ר לאבר האט ערקלערט, אז גארגולאוו איז נישט נארמאל. ער האט איהם בעצייכענט אלס א האלב-משוגענעם.

די פערטיידיגונג האט נעפרעגט, צי עס בעטראכט גארגולאוו'ן פאר א נארמאלען מענש. דערויף זענען די געריכטס-פערהאנדלונגען איבערגעריסען געווארען ביז מארגען (היינט).

—:§:—

ארבייטסלאזע ווילן זיך ארײנרייסן אין ווארשאווער מאגיסטראט

ווארשא (טעלעפאניש) היינט פארטאג האט זיך פערזאמעלט אויפ'ן טעאטער-פלאץ א גרעסערע גרופע ארבייטסלאזע, וועלכע האבען געפאדערט ברויט און געפרובט זיך ארײנרייסען מיט געוואלט אין דער געבוידע פון מאגיסטראט. די ארויסגערופענע פאליציי האט צוטריבען די דעמאנסטראנטען.

אין דעם דייטשען קעסטל

בערלין (יטא) נישט קוקענדיג אויף דעם קריגס-צושטאנד, וואס פערווערט עפענטליכע ארויסטרעטונגען, זענען פאר די היטלער-לייט אפען זייער אנטיסעמיטישע באיקאט-פראפאגאנדע. די היטלער-פרעסע רופט ווייטער צו א באיקאט פון יודישע קינא'ס, הערביי ווערט געגעבען אויסגערעכענט, וועלכע קינא-טעאטערן געהערען צו יודען.

„פעלקישער בעאבאכטער" איז ארויס מיט א שארפען אנגריף געגען די יובליי-פייערליכקייטען פון בעריהמטען קינסטלער מאקס ליבערמאן און שרייבט „נאך דעם 31. יולי וועלען שוין אנדערע נעמען רעפרעזענטירען די דייטשע קונסט". די היטלעריסטען זענען שטארק אויפגעבראכט צוליב דעם, וואס די אלגעמיינע דייטשע פרעסע האט געפייערט מאקס ליבערמאן'ען אלס „קעניג פון דער דייטשער קונסט".

בערלין (יטא) די „יודישע רונדשוי" פערעפענטליכט אן ארטיקעל, וואס פעררופט זיך אויף דער דורך יט"א פערעפענטליכטער ערקלערונג, אז די דייטשע רעגירונג שטעהט ענטשלאסען אויף דעם באדען פון גלייכבערעכטיגונג פון אלע בירגער, און פאדערט, אז די זיכערהייטס-מיטלען זאלען אויך אנגעווענדעט ווערען געגען דער ווילדער אנטי-יודישער העצע פון די נאציאנאל-סאציאליסטען. „עס וואלט נעווען פאר אונז א שווערע ענטוישונג — שרייבט די „יודישע רונדשוי" — ווען אין דער אלגעמיינער שטרעבונג צו זיכערהייט, וואלט די רעגירונג נישט בעמערקט, אז די יודישע געמיינשאפט איז מיט רעכט שווער בעאונרוהיגט".

—§—

עמיגראציע-בעגרענצונגען אין אורוגוואי

פאריז (יטא) „היקעם" האט בעקומען א טעלעגראפישע מעלדונג פון מאנטעווידעא, אז דאס געזעץ וועגען אפשטעלען די איינוואנדערונג קיין אורוגוואי אויף 1 יאהר איז שוין פערעפענטליכט געווארען און גענומען ארײן אין קראפט דעם 20 סעפטעמבער ה. י.

א יוד קאנדידאט אויף דעם גובערנאטאר-אמט אין ניו-יארק

ניו-יארק (יטא) אלס רעפובליקאנישער קאנדידאט אויף דעם אמט פון ניו-יארקער גובערנאטאר איז ארויסגערוקט געווארען הערבערט לעהמאן. אויב לעהמאן וועט געוועהלט ווערען, וועט ער זיין דער ערשטער יוד, וואס פערנעמט דעם אמט פון ניו-יארקער גובערנאטאר.

אנטווערפענער קהלה בעטייליגט זיך אין די יודישער וועלט-קאנפערענץ

אנטווערפען (יטא) ווי יט"א זערט געוואהר האט די אנטווערפענער קהלה בעשלאסען זיך צו בעטייליגען אין דער יודישער וועלט-קאנפערענץ, וואס וועט בעהאנדלען די פראגע פון יודישען וועלט-קאנגרעס.

פראפ. באן ווידער געוועהלט אלס רעקטאר פון דער בערלינער האנדעלס-הויכשול

בערלין (יטא) פראפ. מאריץ יוליוס באן איז איינשטימיג געוועהלט געווארען אלס רעקטאר פון דער בערלינער האנדעלס-הויכשול אויף דעם יאר 1933. פראפ. באן איז א יוד און געהערט צו די גרעסטע אויטאריטעטען אין קאפיטאל-פראגען. פראפ. באן האט פערעפענטליכט א רייהע וויסענשאפטליכע ווערק.

—§—

דער טומעל צוליב סען. באראה'ס פראיעקט

די איירפעאישע מלוכות זאלען מוזען קויפען סחורות ביי אמעריקא

וואשינגטאן (ספ.) דער פארשלאג פון סען. באראה, אז די פעראייניגטע שטאטען זאלען מסכים זיין אויף א רעוויזיע פון די מלחמה-חובות, האט אין די היגע פאליטישע קרייזען ארויסגערופען א געוואלדיגען טומעל. סען. באראה ערקלערט, אז ער ווייס, אז די פאליטישע קרייזען וועלען זיין נעגען זיין פראיעקט, ער איז אבער איבערצייגט, אז די עפענטליכע מיינונג איז מיט איהם. דער ציל פון זיין פראיעקט איז, אז אנשטאט צו פארשען די צאהלונגס-פעהיגקייטען פון די איירפעאישע מלוכות, זאל מען בעסער אונטערהאנדלען מיט די איירפעאישע מלוכות וויפיל סחורות זיי קענען קויפען פון די פעראייניגטע שטאטען.

„ניו-יארק טיימס" פערזיכערט, אז סען. באראה האט אפגעגעבען זיין ערקלערונג אהן א פריהערדיגער פערשטענדיגונג מיט'ן „ווייסען הויז".

„ריינע וואהלען" אין מדינת רומעניע

אונטער א מיליטערישער וואך פיהרט מען די רומענישע בירגער צו דער וואהל-אורנע. זיי זאלען „אונגעשטערט" אפגעבען זייערע שטימען.

נאך וועגען די ראדאמער קהלה-וואהלען

ראדאם, 26 יולי (יטא) די אפאזיציאנעלע גרופען אין דער ראדאמער קהלה, דאס הייסט די געגנער פון קעמטענבערג'ן דאבען פערעפענטליכט א ערקלערונג, אין וועלכער זיי שטעלען פעסט, אז צו די וואהל-אורנעם האט מען צוגעלאזען נאך צוויי פארשטעהער פון דער אפאזיציע אויף 8 וואהל-קאמיסיעס בעת'ן צעהלען די שטימען. דאס מען בעוויזען אלע פארשטעהער פון דער אפאזיציע. די וואהלען זענען געפעלשט געווארען. צוויי דריטעל שטימען פון דער אפאזיציע זענען צונערויבט געווארען.

די ווינטער-ספארט-שפילע פון וועלט-פערבאנד אין זאקאפאנע

וועלען אונטערשטיצט ווערען דורך דער מכבי און די פוילישע ספארט-ארגאניזאציעס

ווארשא (י.ט.א.) די טעג האט געווײלט אין נאווי-טארג און זאקאפאנע מיט די געפלאנטע ווינטער-ספארט-שפילען פון וועלט-„מכבי" אין די טאטרא-בערג, דער פארשטעהער פון „מכבי"-וועלט-פערבאנד ה' ז. רוטעצקי. ה' רוטעצקי האט אפגעהאלטען געשפרעכען מיט'ן בירגערמייסטער ווינניצקי, מיט'ן פרעזעס פון אימפרעזען-קאמיטעט יאמאנט, מיט'ן סטאראסטא קארניאק און מיט'ן וויצע-פרעזעס פון גארטען ספארט-פערבאנד פולק. ווערנער. אלע אויסגעצייכנעטע פערזאנען האבען זיך זעהר גינסטיג בעצויגען צו די פראיעקטירטע ווינטער-ספארט-שפילען פון „מכבי" און האבען פערשפראכען די פולע מיטהילף פון ענטשפרעכענדע ארגאניזאציעס.

נייער אפמאך פון „ארט" וועגען קאנסטרוקטיווער קרובים-הילף פאר די יודען אין סאוו.-רוסלאנד

בערלין (יטא) לויט די ביז-איצטיגע אויסרעכענונגען זענען העכער 6000 יודישע פאמיליעס אין סאוועט-רוסלאנד, א דאנק דער קאנסטרוקטיווער פראדוקטיווער הילף מיט געצייג און מאשינען אויפגעלעבט געווארען און זיך געשטעלט אויף די פיס, ווען איטציער אין סאוועט-רוסלאנד בעקומט פון זיין אויסלענדישען קרוב א שרייב-מאשין, א רעדער-שטאפ, אדער א צוגלען-אפאראט קאן ער גרינג בעקומען ארבייט אין אנטשפרעכענדער מלוכה'שער קאנצעלאריע. ווער עס בעקומט א נייע אדער שטריק-מאשין בעקומט מיט אמאל צעהנדליגער אנבאטען פון ארטעלען.

איצט איז דער „ארט" צוגעטרעטען אנצווענדען נייע פארמען פון קאנסטרוקטיווער הילף. דער בעפאלמעכטיגטער פון „ארט"-פערבאנד אין סאוועט-רוסלאנד אבראם י. צענגלניצקי האט געשלאסען מיט דער סאוועט-רעגירונג א נייעם אפמאך, וואס שאפט נייע מעגליכקייטען פאר יודישע האנדווערקער, וועלכע קענען נישט ארבייטען צוליב דעם מאנגעל פון א. ג. „רעפאציטענע" רויה-שטאפען. לויט דעם אפמאך קען יעדער האנדווערקער אהן שוועריגקייטען און צאל-פרייע בעקומען דורכ'ן „ארט" פאר די עטליכע דאלאר פון זיין אויסלענדישען קרוב די רויה-שטאפען, אהן וועלכע ער קען נישט ארבייטען. דערביי דארף ער נישט ווארטען ביז די רויה-שטאפען וועלען אנקומען, נאר ער קען זיך ווענדען צום „ארט" און זיך איינקויפען אויפ'ן ארט דאס, וואס ער בעדארף.

דער נייער אפמאך צווישען „ארט"-פערבאנד און דער סאוועטען-רעגירונג קען ברענגען פיל נוצען אויף דער יודישער לאנדווירטשאפטליכער בעפעלקערונג. טויזענדער יודישע משפחות קענען זיך שאפען א קוואל פון חיונה. בינענצוכט, מילך-ווירטשאפט, עופות- און שאף-צוכט, ווען מען זאל זיי נאר געבען דעם נויטיגען לעבעדיגען און טויטען אינווענטאר. מיט 50—60—100 דאלאר קען מען אויפשטעלען א קליינע ווירטשאפט. דער „ארט" האט איצט אנגעהויבען העלפען אויפבויען אזעלכע קליין-ווירטשאפטען פאר דעקלאסירטע יודען, זארגען פאר אגראנאמישער הילף פאר דער ראציאנעלער פיהרונג פון דער ווירטשאפט א. אז. וו.

בריף אין רעדאקציע

חשוב'ער ה' רעדאקטאר!

אין אייער נעכטיגען בעריכט פון דער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג איז אין דער רעזאלוציע וועגען אנטייל פון דער לאדזשער יודישער קהלה אין דעם איינגעריפענעם וועלט-קאנגרעס דורכגעלאזען געווארען א זאך, אין וועלכען עס איז אין א געוויסער מאס בעגרינדעט די שטעלונג פון דער קהלה-פערוואלטונג.

די קהלה-פערוואלטונג האט דעריבער דעם כבוד צו בעטען אפצודרוקען אין אייער חשוב'ער צייטונג פאלגענדיגען דורכגעלאזטען זאך, דהיינו: „צוליב די דאזיגע טעמים האבען אזעלכע אנגעזעהענע און איינפלוס רייכע ארגאניזאציעס, ווי דער אמעריקאנער יודישער קאמיטעט, דער וועד הקהלות אין ענגלאנד, די „אגודת ישראל", דער „אליאנס איזראעליט" אין פראנקרייך, דער „אוניאן" פון עסטרייכישע יודען און אנד. קאטעגאריש זיך ארויסגעזאגט געגען דעם קאנגרעס און דערמיט שוין, לכתחילה, געמאכט א שטריך איבער זיין אלוועלטליכען כאראקטער".

גלייכצייטיג שטעלט די קהלה-פערוואלטונג פעסט, אז די ידיעה אין דעם זעלבען בעריכט, אז פרעזעס מינצבערג זאל כלומר'שט האבען געטאדעלט דעם „אומגעלומפערטען" בעשלוס פון דער ווארשאווער קהלה צו בעטייליגען זיך אין דער קאנפערענץ איז דורכאויס פאלש.

איך דאנק אייך פאראויס.

מיט דרך-ארץ

י. ל. מינצבערג,

פרעזעס פון קהלה-פערוואלטונג.

II.

חשובער ה' רעדאקטאר!

איך בעט פערעפענטליכען אין אייער וו. צייטונג פאלגענדעס:

דעם 18 ד. ח. איז געווען געדרוקט אין אייער צייטונג א נאטיץ, לויט וועלכער איך זאל האבען געצוואונגען א געוויסען זאקשעווסקי, מיר צו בארגען געלד און ווען ער האט מיר דערין אפגעזאגט, זאל איך האבען ביי איהם רעוויזירט די טאשען.

צוליב דעם, וואס דער אויסטראכטער פון דעם בלבול האט דערמיט געוואלט שעדיגען מיין אויטאריטעט הן אין פריוואטען לעבען, הן אלס בעאמטער פון מאגיסטראט, דעריבער ערקלער איך, אז דאס אלץ, וואס איז וועגען מיר געזאגט געווארען, איז הויל לער שקר.

איך וויל צוגעבען, אז איך האב דעם ענין איבערגעגעבען צו דער פראקוראטור.

מיט אכטונג

יאנוש אופאלעווסקי.

א גרויסע אמנעסטיע

פאר אלע זאדע-וואסער געשעפטע

אויף לאגעווניצקא 2 דארט איז שטענדיג א גרויס געשריי. איהר מוזט וויסען וואס דארט איז געווארען. ס'האט זיך געעפענט דאס זאפט-געשעפט פון פירמא **ד. גאלדקארן**

די פירמע גאלדקארן איז גוט בעקאנט, ווייל פון זאפט איז זי די ערשטע האנד. זי קען מיט אלע קאנקורירען. ווייל ער טוט דעם זאפט אליין פאבריצירען. מאלינאווא, ציטרינאווא און פאמעראנטשאווא דאס קענט איהר ביי מיר קויפען. איהר וועט מאכען ביי מיר די פראבע, וועט איהר שטענדיג קומען צו לויפען. א זלאטי זיבעציג 1.70 קאסט ביי מיר א גאנצע פלאש, ווייל ביי מיין זאפט פראפיטירט איהר געלד אין טאש. ווער עס ברענגט די ליידיגע פלאש צוריק, קאסט דער גאנצער זאפט א זלאטי פינף און פופציג 1.55 אויף לאגעווניצקא 2 איז דאס אלעס געווארען, נאר ביי דער בעוואוסטער פירמע גאלדקארן.

צו די ה"ה גנבים!

מיר בעטען אייך זיך צו פערשטענדיגען טעלעפאניש 209-54 בנוגע בעלוינונג וועגען די צוגענומענע וועקסלען אין „העלענאו" אין וועקסעל אויף דער סומע פון 279 דאלאר צאהלבאר אין קאפענהאגען דעם 31/8 1932 זשירע י. באאס זנערזש. 6 בלאנקא וועקסעל מיט אונטערשריפט י. לאסקער אויף דער סומע 260 זל. און א טשעק אויף 400 זל. אונטערשריפט א. ע. האמבורגער.

בעמ.: די וועקסלען אין דער טשעק האבען פאר קיינעם קיין ווערט נישט. אלע שריט זענען שוין אנגענומען געווארען צו ערקלערען די דאקומענטען פאר אונגילטיג. דיסקרעציע געזיכערט.

יעקב מייר, פיעטריקאווער 37

Sanatorjum „PALACE"

פאר דערוואקסענע און קינדער

אין כעלמי (הינטער לאדז)

נעמט אן ליידענדע אויף אלערליי קראנקהייטען און רעקאנוואלעסצענטען. איפזיכט פון דאקטוירים ספעציאליסטען. ערצטליכע הילף, הייל-בעדער, טאראסען צו זון-לופט-בעדער, ווערענדעס פאר לעזעקאבינעט? הייל-גימנאסטיק און אטעם. טעניס, שפיל און אנדערע פערוויילונגען. לויפענד וואסער אין די צימערן. שיינע געגענד אין סאסנאווע וואלד

--- אידעאלע אפרוה-בעדינגונגען. ---

Dyrektor Dr. Rakowski

Łódzkie Towarzystwo Elektryczne Sp. Akc.

(Elektrownia Łódzka).

Wobec stwierdzenia faktu, że osoby niepowołane zgłaszają się w celach oszukańczych do P. P. Odbiorców energji elektrycznej w charakterze pracowników Elektrowni Łódzkiej, Dyrekcja Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Spółki Akcyjcyjnej, wskazuje, że **każdy odbiorca energji elektrycznej winien żądać od pracownika elektrowni przed rozpoczęciem jego czynności okazania legitymacji służbowej.**

Legitymacje służbowe na rok 1932 są koloru żółtego z fotografjami, zaopatrzone w pieczęcie oraz plomby firmowe i podpisy Dyrekcji.

Za nadużycia osób, niezaopatrzonych w odpowiednie legitymacje, Dyrekcja Spółki nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności.

לאָדזשער טאַגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט אָן פון 6 ביז 8 אָוו. נישט צעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

„Lodz. Tageblat" Łódź Piotrk. 16
Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: רעד. 100.57 אדמ. 100.47

דער אורטייל

דער אורטייל פון דײַטשען מלוכה-טריבונאַל אין לײַפּציג בנוגע דער אָנקלאַגע פון די געוו. פּרײַסישע מיניסטאָרען נעגען דער רײַכס-רעגירונג, האָט אַרויסגערופען אַ פאַרשטענדליכע ענטוישונג און פאַרביטערונג אין די דײַטשע רעפּובליקאַנישע קרײַזן. מ'דאַרף נערעכענען, אַז דאָס דײַטשע פאָלק האַלט זיך שטאַרק אין געזעץ, אין געשריבענעם אות פון דער געזעצגעבונג. דער ריזיגער ערפאָלג פון היטלעריזם איז אין נישט קיין קלענער מאָס צוצושרײַבען אויפ'ן חשבון פון היטלער'ס „לעגאַליטעט" שריט, וואָס ער וויל איבערנעמען די מאַכט דורך בעקומען אַ מעהרהייט אין רײַכסטאַג. ווייל היטלער גלויבט, אַז ער האָט פערלאָזען די מאַכט דורך אַנ'איבערקעהרעניש, מיט געוואַלט, וואָלטען אַ סך מיליאָנען פון זיינע אָנהענגער זיך אָפּגעקעהרט פון איהם. אויך דער ווּקס פון קאָמוניזם אין דײַטשלאַנד איז אין אַ גרויסער מאָס אַ רעזולטאַט דערפון, וואָס די קאָמוניסטישע פּאַרטיי איז לעגאַל.

דער מלוכה-טריבונאַל אין לײַפּציג האָט נישט מבטל געמאַכט די לעצטע פעראָרדנונג פון דער רײַכס-רעגירונג, און הגם, ער האָט זי אויך נישט בעשטעטיגט, האָט ער אָבער שוין דערמיט צוגענומען בײַ די רעפּובליקאַנער דאָס שטאַרקסטע געוועהר אין איצטיגען וואַהל-קאַמף, ד. ה. אַז זיי זענען די היטער פון געזעץ און די פּאַפּען-רעגירונג מיט איהרע פערבינדעטע ברעכען דאָס געזעץ.

עס איז שוין נישט וויכטיג, ווי עס וועט אויסזעהן דער אורטייל פון מלוכה-טריבונאַל, ווען ער וועט בעהאַנדלען די פראַגע אין מעריטום. דאָס וועט ערשט געשעהן נאָך די וואַהלען, און דאַן וועט בכלל זיין אַנ'אַנדער לאַגע. די רעפּובליקאַנער האָבען געזוכט אין מלוכה-טריבונאַל אַנ'אונטערשטיצונג אין דער וואַהל-קאַמפּאַניע, אַנ'אָנלעהן אין דעם קאַמף, וואָס קומט איצט פאָר צווישען די אָנהענגער פון דער ווײַמאַרער קאָנסטיטוציע און די מאָנאַרכיסטישע און דיקטאַטאָריש געשטימטע עלעמענטען. דעם דאָזיגען אָנלעהן האָבען זיי נים בעקומען, און בפועל איז דער קעגנערישער צד דורכ'דעם געשטאַרקט געוואָרען.

דער אורטייל פון מלוכה-טריבונאַל, וועט, אַלזאָ, אומדירעקט האָבען אַ גרויסע ווירקונג אויפ'ן אויסגאַנג פון די רײַכסטאַג-וואַהלען.

בן משה.

דער כראָנישער דעפיציט אין בודזשעט

היי-יאָהר-בודזשעט וועט האָבען אַ דעפיציט 400 מיליאָן זל.-ענדעקעס געהן צוזאַמען מיט די מאָסאָנען.-דער צענטער וועט געהן נאָך די וואַהלען מיט די היטלעריסטען.-אָפּקלאַנגען פון דער פוילישער פרעסע

„וואָס וועט זיין ווייטער...!? — די דאָזיגע פראַגע הענגט אויף אַלעמענס ליפּען שוין זייט אַ רייע יאָהרען. עס פרעגט זי יעדער פּאָליטיקער, יעדער עקאָנאָמיסט און יעדער פּשוט'ער בירגער. אויך דער „ראָבאָטניק" הויבט אָן שוין צום ווידעלטען מאָל זיין לייט-אַרטיקעל מיט דער דאָזיגער אַלט-נייער פראַגע. דאָסמאָל איז די פראַגע געוואָנדעט אין דער ריכטונג פון אונזער מלוכה-בודזשעט.

דעם דעפיציט פון בודזשעט איז אין און פאַר זיך נישט אַזוי שרעקליך, אָבער אין אַביסעל אַנדערע בעדינגונגען, ווי מיר לעבען אין פוילען. עס האָבען אויך דעפיציטען ענגלאַנד, פראַנקרייך און די פאַראייניגטע שטאַטען. אָבער דאָס זענען לענדער, וואָס פאַרמאָגען גרויסע קאַפּיטאַלען. אונזער לאַנד דאַגעגען איז פולשטענדיג פאַראָרימט. די אַנדערע לענדער גיבען זיך פערהעלטניסמעסיג לייכט אַן עצה מיט די דעפיציטען, בעת ביי אונז איז דער דעפיציט שוין געוואָרען זייט איניגע יאָהר אַ כראָנישער און — וואָס עס איז נאָך ערגער! — ער וואַקסט. וואָס אַמאָל גיכער!

„אָבער אַ חוץ דער ריינער מאַטעריעלער זייט פון דאָזיגען פּראָבלעם, בעזיצען די אַנדערע לענדער עפּיס אַזעלכעס, וואָס איז ווערטפולער אַזוי פיל ווערט, ווי געלד. אַ דאַנק די אַנדערע בעדינגונגען, נעהמט דאָרט די גאַנצע געזעלשאַפט איינטייל אין קאַמף מיט'ן דעפיציט און קריזיס. די גאַנצע מלוכה'שע ווירטשאַפט שטעהט דאָרט אונטער דער דירעקטער קאָנטראָל פון פּאַרלאַמענט. וועלכער איז אויסגעקליבען געוואָרען דורכ'ן פרייען ווילען פון די וועהלער. מיט'ן דאָזיגען פּאַרלאַמענט אַרבייט מיט לאָיאַל די רעגירונג. ביי אונז איז די לאַגע אַנדערש. שוין זייט'ן יאָהר 1930 אַרבייטען מיר מיט דעפיציטען. דאָס בודזשעט-יאָהר 1930-31 איז אָפּגעשלאָסען געוואָרען מיט אַ דעפיציט פון 50 מיליאָן זל. דער בודזשעט פון 1931-32 האָט זיך געשלאָסען מיט אַ דעפיציט פון 2.50 מיליאָן זל. און דער היי-יאָהריגער בודזשעט וועט העכסט-וואַהרשיינליך האָבען אַ דעפיציט פון 400 מיליאָן זל. די רעזערווען אין דער מלוכה-קאַסע זענען שוין באַלד אויסגעשעפּט און וועלען באין-אופן נישט סטייען צו דעקען דעם היי-יאָהריגען דעפיציט.

אויף קיין אויסלענדישע הלואה האָט מען דאָך אויך נישט צורעכענען. בלייבט דעריבער די אַלטע קשיא אין אַ פאַרשאַרפטער פאָרם: וואָס וועט זיין ווייטער?

די „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" שטעלט נישט אַזעלכע קלאָץ-קשיות. פאַר איהר איז אַלץ גוט און קלאָר. בלויז די ענדעקעס געבען איהר נישט קיין רוה און זי רעכענט זיך מיט זיי א.פ. איהר וואַרפט אונז פאָר, אַז מיר געהערען צו די מאָסאָנען, לא דבים ולא יער. פאַרקעהרט, אייער גדול דמאָפּקי איז גאָר אַ מאָסאָן. איירע פאַר מאַי-רעגירונגען האָבען זיך געפונען אונטער די איינפלוסען פון די מאָסאָנען צוזאַמען מיט די ענדעקעס. די רעגירונג ווייל ביידע האָבען פארלוירען די השפּעות, וועלכע זיי האָבען פריהער געהאַט, וואָס בעדייט דער איבערגאַנג פון די ענדעקעס פון אַנ'אַנטי-פאַשיסטישער שטעלונג פאַר דער מאַי-איבערקעהרעניש? צו אַנ'אולטרא פּאַרלאַמענטאַרישען שטאַנדפּונקט, אויב נישט דאָס געהען אויף זער האַנד פון די מאָסאָנען? און דאָס געהען צוזאַמען אין ענין „בריסק" איז דאָך אויך אַ רעזולטאַט פון שטיצען זיך געגענזייטיג. מיט איין וואָרט: די ענדעקעס אַליין זענען געכאַפּט אין דער מעשה. מעהר קיין דאגות האָט נישט דער פּאָנאַציע-אָרגאַן.

דער „אילוסטראָוואַני קוריער" פערנעהמט זיך ווייטער מיט דער לאַגע אין דייטשלאַנד.

די צייטונג מיינט, אַז הגם איצט געהער די צענטרום פּאַרטיי צום לאַגער פון די רעפּובליקאַנער, וואָס היט אָפּ די ווײַמאַרער קאָנסטיטוציע, איז אָבער כלל נישט אויסגעשלאָסען, אַז נאָך די וואַהלען צום רייכסטאַג, ווען די היטלעריסטען און דייטש-נאַציאָנאַלע וועלען אָפּהאַלטען אַ נצחון, וועט דער צענטרום, וואָס האָט אַליין נישט קיין שום פּאָליטיש פּראָגראַם און לאַווירט תמיד צווישען רעכטס און לינקס זאָל שלום מאַכען מיט די רעכטע און בילדען מיט זיי צוזאַמען אַ קאָאַליציע-רעגירונג.

פונקט אַזוי ווי ביי די פריהערדיגע קאָאַליציע מיט די סאָציאַל-דעמאָקראַטען, האָט דער צענטרום משפּיע געווען אויף זיינע שותּפים אַז זיי זאָלען ווערען מעסיגער, אַזוי וועט אין דער רעכטער קאָאַליציע זיין די אויפגאַבע פון צענטרום צוזאַמען אַ ביסעל די אַפּעטיטען פון די רעכטע.

בלאָטע

(רייזע-נאָטיצען) :—: פון **ב. צ. גאָלדבערג**

עס איז דאָ אַ ווערטעל: „דער מענש איז נישט קיין חזיר-דער מענש עסט אַלץ." און איהר האָט נישט קיין אַהנונג, וואָס דער מענש פּאַקט אַריין צו זיך אין מאָגען אַריין.

איך האָב שוין געטראָפען אַ מענשען, וואָס האָט נישט אַנדערש, נאָר מיך געוואָלט איבערצייגען, אַז דאָס בעסטע מאכל אויף דער וועלט איז — ווערים. נאָך געבראָטענע זשאַבע-פיסלעך, וואָס איז אויך אַ וואונדערליכער דעליקאַטעס, איז נאָר איינס פאַראַן, צוליב וועלכען ס'לוינט זיך צו לעבען אויף דער וועלט—ווערים.

מעהר נישט—ווערים טאָר מען נישט קאָכען. אַז מ'קאָכט ווערים, לויפען זיי גיך צונויף און אַ קאָשע. ווערים מוז מען פּרעגלען און חזיר-פעטס מיט זימעלדיג. איהר ווייסט, וואָס זימעלדיג איז?

איז ער גיהט אַריין אין אַ לעבנען שמוס וועגען דעם, וואָס עס איז אַזוינס זימעלדיג. ס'איז אַ פלאַנץ אַזאַ, וואָס וואַקסט אין כינע: נישט אין גאַנץ כינע, נאָר אין איין פּראָווינץ פון כינע, וואָס הייסט האָהאַן (אַנדערע ריידען אויס: „הוהאַן", אָבער אין דער אמת'ן דאַרף מען זאָגען-האָהאַן), און עס האָט אַ טעם — נאָך נישט דאָס בין איך אויסגעו.

איך האָב גאָר געוואָלט שרייבען נישט וועגען עסען, נאָר וועגען לעבען, וועגען לאַנד. אָבער צו ווייט בין איך נישט פאַרפאָהרען. אַט אַזוי ווי דער מענש מאַכט אייך אַ געריכט אפילו פון ווערים, אַזוי מאַכט ער אַ וועלט אפילו פון בלאָטע.

און איך שרייב דאָס אין דער באַהן, פאָהרענדיג פון אַמסטערדאַם קיין האַאַג. עס נעמט נאָר פינף-און-פערציג מינוט, און איך פאָהר דורך שוין צוויי שטעט: האַרלעם און לעידען; און אַלץ, וואָס איך זעה, איז געמאַכט פון בלאָטע.

דאָס דאַרף מען, פאַרשטעהט זיך, קאָנען. אַט איז ליטע אויך אַ מדינה פון בלאָטע-און וואָס האָט זי געמאַכט דערפון? בלאָטע, נישט מזהר. די האָלענדער האָבען אויפגעבויט פון בלאָטע איינע פון די מערקווירדיגסטע מדינות אין דער וועלט.

ערשטענס, האָט זי געצוימט איהר בלאָטע און זי אויסגעדרעהט, אויסגעקוועטשט—איז פון דער בלאָטע געוואָרען צוויי זאַכען: פעלדער מיט קאַנאַלען. די פעלדער האָבען די האָלענדער פערזייהט; אָבער, וואָס הייסט פערזייהט —נישטאָ קיין ברעקעלע זאַמד. וואָס עפּעס זאָל נישט וואַקסען אויף דעם.

און פון די קאַנאַלען האָט האָלאַנד געמאַכט באַהנען און וועגען. צוויי

(ענדע זעה. זייט 6)

יאַפאָ, אַזוי ווי זי איז אין ווירקליכקייט

דאָס לאַנד פון פולשטענדיגער האַרמאָניע.—זויבערקייט און שענקייט.-די ציוויליזאַציע רייסט זיך אַריין קיין יאַפאָ מיט'ן כח פון האַרמאַטען.-דער קאַמף צווישען אַלטען און דעם נייעם.

גינטער שטיין, אַ בעקאַנטער דייטשער זשורנאַליסט פערעפענטליכט איצט אין „בערל. טאַגעבל." זיינע טשיקאַווע אַרטיקלען פון יאַפאָ, פון וועלכע מיר נעמען אַרויס די פאָלגענדע בעשרייבונג:

יאַפאָ — דאָס לאַנד האָט נישט קיין שום געמיינזאַמעס מיט אַ וועלכען עס איז אַנדער לאַנד. דאָס איז פון אַ גאַנץ בעזונדערער, איינגעאָרדנטער קאַטעגאָריע. ווען מ'פאָהרט אַריין אין דעם קליינעם יאַפּאַנישען פּאָרט טסורוגא, וואָס ליגט כדי-הלוך וועט 24 שעה רייזע אויפ'ן ים פון סאָוויעטישען וולאַדיוואָסטאָק, איבערצייגט מען זיך תיכף, אַז אַלע אָנגענומענע מאָסשטאַבען און פערגלייכונגען האָבען דאָ נישט קיין אָרט.

אויב ס'איז פאַראַן ערגעץ אין דער וועלט אַ ווירקליכע האַרמאָניע, הערשט זי אין טסורוגא. צווישען דער לאַנדשאַפט און מענש, צווישען מענש און ווירטשאַפט, צווישען ווירטשאַפט און דעם סאָציאַלען לעבען. מ'שפּירט דעם כח פון דער דאָזיגער האַרמאָניע אויף טריט און שריט. די בוימער וואַקסען דאָ אַנדערש, ווי אומעטום. מעהר אין דער פלאַך, ווי אין דער הויך. די אינזעלער און די רונדיגע בערגלעך אַרום און אין מיטען דעם ים זעהען אויס אַזוי לעגענדאַר און אַזוי אַנדערש ווי אין אונזער מערב-וועלט, וואו די פאַרבען און די ריחות רופען אַרויס אַזעלכע וואונדערבאַרע שטימונגען, וואו ס'איז קיין שנאה און כעס נישטאָ, נאָר אַ זעלטענע צאַרטע קראַפט און אַ פולשטענדיגע האַרמאָניע צווישען דער דרום'דיגער עלאַסטישקייט און דער צפון'דיגער האַרטקייט — דאָ מוזען די מענשען זיין אַנדערש פון די אייראָפּעער.

טסורוגא איז אַ שטאָט, פערגענדיגט מיט אַלע פּוסטשעווקעס, אויסגעפּערטיגט האַרמאָניש מיט די קלענסטע פּרטים. אָרעם אָדער רייך? דאָס זעהט מען קוים אָן, אָבער מ'זעהט, אַז די עקסטרעמען געהען זיך נישט ווייט פונאַנדער. דאָרט, וואו ס'הערשט אומעטום מיט אַ פּיינליכע זויבערקייט, וואו אומעטום איז דאָס בעדערפניש פאַר הויז-איינריכטונג בעגרענעצט ביז דער קלענסטער מאָס, וואו דער שעהנהייטס-אידעאַל איז אַ מעט פולשטענדיגע לייזונג צוטער, וואו קליידונג בעדייט נישט עפּיס אַנדערש ווי אַ קימאָנאָ און סאַנדאַלען, וואו די גאַנצע ערנעהרונג בעשטעהט פון רייז און פיש, וואו בלומען גילטען אַלס אַן'אַלגעמיינע לעבענס-נויטווענדיגקייט — דאָרט קאָן נישט זיין קיין גרויסער אונטערשייד צווישען אָרים און רייך. מ'קאָן זיין אָרים, אָבער קיינמאָל נישט לײַדען קיין נויט; פערמעגליך, אָבער קיינמאָל נישט לעבען אין לוקסוס. בעזונדערס אויפפאַלענד איז דאָס געפיהל פאַר שעהנקייט, דער וואונדערבאַרער געשמאַק, וועלכען עס פערמאָגען אַלע אַהן אויסנאַהם יאַפּאַנער, וואָס איז אומעטום אַזוי זעלבסטפערשטענדליך אַקוראַט, ווי אויבער דעם אָרימסטען הויז מוז אויך שיינען די זון.

די האַנדווערקער אַרבייטען אין אָפענע געוועלבער. אָבער אין קיין איין וואַרשטאַט וועט נים פעהלען עפּיס אַ קונסט-צייכנונג, אַ קינסטלערישע שנוצערייע אין בלומען. דער בליק פון אַזאַ געוועלב געהט תמיד אין אַ גאָרטען. אַלע אויסאַרבייטונגען פון די האַנדווערקער זענען אַזוי פּרימיטיוו, אַז ס'מאַכט דעם איינדרוק, אַז אין ערגעץ געפינט זיך נאָך נישט קיין אינדוסטריע. נאָר דאָ און דאָרט בעווייזען זיך שוין סחורות, וואָס זענען אויסגעאַרבייט געוואָרען דורך מאַשינען: אַנ'אָנזאָג, אַז הינטער דעם אַלטען יאַפּאַן וואַקסט אַרויס אַ נייעס.

די הייזער זענען אַלע נידריג. אַלע זענען פון האָלץ. הילצערנע ראַהמען מיט פערגאַמענט-פּאַפּיר — דאָס זענען די פענסטער און די שויבען-טירען. די שטיבער זענען בעדעקט מיט שעהן-געפלאָכטענע שטרוי. געפלאָכטענע קויבערים דינען אַלס קליידער-שענק. זעלטען וואו מ'זאָל זעהען אַ ריכטיג מעבעל-שטיק. אַלס בעטען דינען צוויי דיקע דעקען, איינע אויף דער צווייטער און אַלס צודעק דינט אַ וואַטענע קימאָנאָ. דאָס אַלץ ווערט אָבער אַריינגעבראַכט אין שטוב ביינאַכט. אַ גאַנצען טאָג איז די שטוב פּוסט לײַדיג.

יעדער איינער מוז לאָזען שטעהן פאַר דער הויז-טיר זיינע שיך, און אָנטאָן אַ פּאָר פּאַנטאָפעל. אין די פּאַנטאָפעל געהט ער אָבער נאָר ביז צו דער שטוב. פאַר דער טיר פון דער שטוב מוז ער אויסטאָן אויך די פּאַנטאָפעל. אין שטוב געהט מען אין באָרוועס, אָדער העכסטענס אין זאָקען. אפילו דער אָרימסטער יאַפּאַנער באַדט זיך יעדען טאָג. ער היט זיך אויך גענוי אָפּ פון אַריינברענגען די גאַס אין דער שטוב.

אַקוראַט ווי טסורוגא האָט אַמאָל אויסגעזעהען די גאַנצע מדינה פון דער אויפגעהענדער זון. דאָס איז געווען אַנ'אָפּגעשלאָסען לאַנד, עס האָט זיך בעגנוגענט מיט דעם, וואָס עס האָט פערמאָגט און געלעבט האַרמאָניש, מיט זיך אַליין. ביז ס'האָט אין אַ שעהנעם פריה-מאָרגען זיך בעוויזען אַנ'אַמעריקאַנישער פלאָט, אָנגעפיהרט פון אַדמיראַל פּערי. ער האָט געפאָדערט צו עפענען דאָס לאַנד פאַר'ן אויסלענדישען האַנדעל, צו ערלויבען די אַמעריקאַנער פער זיך צו בעזעצען און צו אַרבייטען אויפ'ן ווירטשאַפטליכען געביט. די דראָהונג פון זיינע האַרמאַטען, וואָס זענען געווען גרייט צו שיסען, האָט געפיהרט צום ציל. יאַפּאַן איז אַריינגעצויגען געוואָרען אין דער ציוויליזאַציע.

נאָך די אַמעריקאַנער זענען געקומען אַנדערע אויסלענדער. מ'האָט געוואָלט יאַפּאַן פערוואַנדלען אין אַ קאָלאָניע. תּחילת האָט יאַפּאַן געשטעלט אַ געוואַלדיגען ווידערשטאַנד. מ'האָט אויסגעמאָרדעט אַ סך אויסלענדער, באָיקאָטירט זייערע אויסאַרבייטונגען. דערפאַר האָט מען באָמבאַרדירט די יאַפּאַנישע פּאָרטען און ממש געצוואונגען די יאַפּאַנער זיך איינצוגלידערן אין דער „פעלקער-משפּחה". יאַפּאַן האָט געלערנט דאָס איינענע, וואָס עס ליגט ער היום לגנאי. די יאַפּאַנער האָבען דאָס נאָך ביז'ן הײַנטיגען טאָג נישט פערגעסען.

זינט דאַן אָבער איז אין יאַפּאַנ'ס פּנים צוגעקומען אַ נייער שטריך. דאָס לאַנד איז געוואָרען צו שטאַרק, אינערליך צו פעסט, אַז ס'זאָל זיך לאָזען פערוואַנדלען אין אַ קאָלאָניע. עס איז געגאַנגען אין דער לעהר בײַ די פערטרעטער פון דער מאָדערנער וועלט. ענער-

(ענדע זעה זייט 6)

די אַרבייטער ביים ים-המלח ווערן אויסגעבייטערט

לאָנדאָן (יטא) די טעג איז אין לאָנדאָן פאָרגעקומען די צווייטע גענעראַל-פערזאַמלונג פון „פּאַלעסטיין פּאָטאַש קאָמפּאַני". פון בעריכט איז צו זעהן, אַז הייטיגעליך ווערען עקספּלאָאַטירט די פּאָטאַש און בראָם-רייכטימער פון ים-המלח. די גאַנצע יערליכע פּראָדוקציע איז פערקויפט געוואָרען קיין ענגלאַנד. עס ווייזט זיך אַרויס, אַז ביי מיט דער קוואַליטעט און ביי מיט'ן פּרייז, קענען די א"י-פּראָדוקטען קאָנקורירען אויף דעם וועלט-מאַרק. די פּראָדוקציע וועט אין דער נאָהענטסטער צייט פערגרעסערט, פערברייטערט ווערען. דער קאַפּיטאַל איז פערגרעסערט געוואָרען מיט 39.000 פונט. איצט זענען ביים ים-המלח בעשעפטיגט 400 יודישע און אַראַבישע אַרבייטער, וועלכע לעבען פריינדליך צוזאַמען. אויך די געזונד-הייטס-בעדינגונגען זענען בעפרידיגענד. אין משך פון די לעצטע 2 יאָהר איז נישט פערצייכענט געוואָרען קיין איין פאַל פון מאַלעריע.

קופּאָן № 36
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פון דאָזיגען קופּאָן קאָן בעקומען, אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאָנסיל פון אונזער רעדאַקציע.
גילטיג היינט מיטוואָך ד. 27. יולי פון 8 אָוונד

די נאַקעטע „אדם-חוה" בעוועגונג צעוואַקסט זיך

אַ גלח און זיין 16-יעהריגע טאָכטער מיטגליד פון אַנ'אדם- און חוה-קולט. - קוריאָזע פאַקטען וועגען דעם נאַקעטען לעבען. - די „נאַקעטקייט" ווערט אַ „ביזנעס" אין אַמעריקאַ. — די בעוועגונג האָט זיך אָנגעהויבען אין דייטשלאַנד

די „נאַקעטע" בעוועגונג אין ניו יאָרק האָט בעזונדערס אויפגעוועקט די לעצטע טעג. אַלע צייטונגען זענען געווען פול וועגען דעם. ווייל צום ערשטען מאָל איז זי אין אונזער סטייט אַרויס אין דער עפנטליכקייט. איניגע מענשען האָבען פּראָבירט פון דער נאַקעטקייט מאַכען אַ געשעפט. זיי האָבען אָפּגעזונדערט אַ גרויסען פאַרם פון איבער פיער הונדערט אַקער, און דאָרט אָנגעהויבען בעשאַפען אַ קאָלאָניע פון נאַקעטע בחורים, מיידען און אפילו עלטערע מענשען. זיי האָבען די דאָזיגע קאָלאָניע אַנאָנסירט אין צייטונגען. זיי האָבען געלאָזט וויסען, אַז אין דער קאָלאָניע וועט בעשאַפען ווערען אַ „נייער קולט", וואָס וועט ברענגען אַ העכערע מאָראַל און אמת'ע גלייכהייט צווישען מענער און פרויען. עס מוז צוגעגעבען ווערען, אַז די קאָלאָניע האָט געהאַט אַ גאַנץ היבשען ערפאָלג.

דער אמת איז, אַז אין דער דאָזיגער קאָלאָניע איז מען געווען אפילו נאַקעטער ווי אדם און חוה זענען געווען. מען האָט אפילו קיין פייגען-בלאַט אויך נישט בענוצט. מען האָט פּשוט אַראָפּגעוואָרפען פון זיך אַלע קליידער, מען האָט, הייסט דאָס, איינגאַנצען אויסגעטאָן זיך פון דער ציוויליזאַציע. מען האָט געטאַנצט, מענער און פרויען נאַקעטערהייט. כלומרש'ט גריכישע קינסטלערישע טענץ און מען איז אַרומגעלאָפען כלומרש'ט אויף געיעג. און אויסער דעם האָט מען זיך אויסגעלייגט נאַקעט אין פאַרשידענע פּאָזעס נעבען אַ פייער ביינאַכט און כלומרש'ט זיך דערצעהלט מעשיות וועגען גריכישע, רוימישע און טאַטערישע געטער. אָבער עס זענען דאָ אַזעלכע צווייפלער, וואָס האָבען פיינט צו גלויבען אַלצדינג, וואָס מען זאָגט זיי, טענה'ן זיי דאָס איז אַלץ געווען אַן אָנשטעל, אַז דאָס איז אַלץ געווען אַ פּאָזע. זיי זאָגען, אַז דער הויפּט צוועק פון די אַלע מאַכערייקעס איז באמת'ן געווען געשלעכטליכקייט, ליידענשאַפט און דער אייביגער דראַנג פון מענער און פרויען צו קענען לעבען אַ פרייען טאָג אויף דער פרייער וועלט.

אינטערעסאַנט איז אויך, אַז צווישען די נאַקעטע איז געווען אַ געוועזענער באַפּטיסטישער גלח און זיינע אַ 16-יעריגע טאָכטער. מאַנכע פון די נאַקעטע האָבען זיך אַרויסגעלאָזט אויף שיפלעך אויפ'ן וואַסער אַנדערע זענען געלעגען און געלייענט ביכער. די מערסטע פון זיי אָבער זענען געווען אויסגעצויגען ביים וואַסער אויף דער זון. אַ נייע שרייבערין דערצעהלט, אַז דאָס, וואָס עס האָט איר שאָקירט מעהר ווי אַלצדינג, איז געווען די זונדערבאַרע קערפּערליכע פּאָזעס, אין וועלכע סיי די מענער און סיי די פרויען זענען געלעגען. עס זענען געווען מענער צווישען זיי וואָס זענען זיך אַוועק אין ווייטע ווינקלען און וואַלד, און דאָס קוריאָזע איז געווען, וואָס עס זענען נישט נאָר געגאַנגען איינצעלנע פּאָרלעך. נאָר עס זענען אויך געגאַנגען צוויי נאַקעטע פרויען מיט איין מאַן, אָדער צוויי מענער מיט איין פרוי. מען האָט אָבער געהאַט אָפּגעמאַכט, אַז אויב עס זאָל זיך בעווייזען אַ פּאָליציסט ביים טויער זאָל מען אָנהויבען שרייען דאָס וואָרט „דינער-טיים" (מיטאָג-צייט). אַ פּאָר שעה שפּעטער האָבען זיך בעוויזען פּאָליציסטען און איבער דער גאַנצער אַזערע און אין אַלע וועלדלאַך האָט אָנגעהויבען הילכען דער סיגנאַל, אַז מען זאָל זיך שנעל אָנטאָן. און אַזוי איז עס געשעהן, אַז ווען די פּאָליציי איז אָנגעקומען האָבען זיי געפונען אַלע נאַקעטע מענער און פרויען צוריק אין זייערע ציוויליזירטע קליידער.

אין דייטשלאַנד איז די נאַקעטע בעוועגונג אַזוי אַריין אין מאָדע, אַז עס זענען דאָ קלאַבּס, אין וועלכע הונדערטער און טויזענטער מענשען געהען אַרום נאַקעט. דאָרט איז עס געוואָרען כמעט אַ „נאַציאָנאַלע פּראָבלעם". עס ווערען דאָרט אויך דערצעהלט גאָרנישט קיין פיינע זאַכען וועגען די אמת'ע אורזאַכען פון דער „נאַקעטען-בעוועגונג". טראָץ דעם וואָס מ'קאָן מיט זיכערקייט זאָגען, אַז עס זענען צווישען די נאַקעטע דאָ אַ קליינער פּראָצענט מענשען, ביי וועלכע נאַקעטקייט איז געוואָרען אַ מין רעליגיע און וועלכע זענען ווירקליך איבערצייגט, אַז זיי טוען דער וועלט אַ טובה דורכדעם, וואָס זיי געהען נאַקעט.

פון די דייטשע זשורנאַלען, וואָס ווערען אַרויסגעגעבען פון דער „נאַקעטער בעוועגונג" זעהט מען בעשיינפערליך, אַז מאַנכע פון די שרייבער גלויבען אין נאַקעטקייט אַלס אַ היילמיטעל פאַר אומאָראַליטעט אויף זער זיכערער עיד. זונדערבאַר איז אָבער, אַז אין די דאָזיגע זשורנאַלען זענען דאָ צעהנדליגער בילדער פון נאַקעטע פרויען אין פערשידענע פּאָזיציעס האַלב, אָדער גאַנץ געשלעכטליכע פּאָזיציעס.

די בילדער פון נאַקעטע פרויען איבערטרעפען פיל די צאָהל פון די בילדער פון נאַקעטע מענער. שטעקט נישט עפּעס אין דעם אַליין אַ מאָדנע אָנצוהערעניש?

עס איז אויך אינטערעסאַנט צו אונטערשטרייכען, אַז די ערשטע „נביאים" פון דער נאַקעט-בעוועגונג אין אַמעריקאַ זענען געווען דייטשען. און דווקא אין דייטשע געגענדען אין אַמעריקא האָט זיך די נאַקעטע-בעוועגונג צום ערשטען מאָל בעוויזען. עס ווערט דערצעהלט, אַז אין מינעסאָטא און אין אָהייאָ און אין אַנדערע שטעט, וואו עס זענען דאָ אַ סך דייטשען, האָט דער „נאַקעט קולט" געקריגען אַ סך אָנהענגער. אַרום קליוולאַנד און סינסינעטי האָבען זיך בעוויזען אַגיטאַטאָרס פון נאַקעטקייט, און דאָס זעלבע קען זיך געזאָגט ווערען וועגען קאַליפאָרניע. לעצטענס האָבען זיך בעוויזען קליינע נאַקעטע גרופּעס אויך אין אַנדערע טיילען פון אַמעריקא. פאַראַיאָהרען זומער האָט מען דערצעהלט, אַז אין מאַנכע פון די ראַדיקאַלע לאַגערן האָט מען איינגערעדט כלומרש'ט רעוואָלוציאָנערע קעפּ, אַז אויב זיי ווילען זיין נישט באַנאַל, נישט אַלט-מאָדיש, זאָלען זיי זיך געהען באָדען נאַקעטערהייט מיט מענער אין לבנה-נעכט. די דאָזיגע הוליאַנקעס האָבען אָבער לאַנג נישט געדויערט, ווייל אַנשטאָט מאָראַלע דערהויבונג האָט עס געבראַכט אַ היבשע צאָהל לעבענס-טראַגעדיעס. דאָס האָט געמאַכט אַ סוף צו די דאָזיגע נאַקעטע הוליאַנקעס.

די נאַקעט-בעוועגונג וועט אין אַמעריקאַ נישט האָבען קיין ערפאָלג, וואָס זי האָט אין דייטשלאַנד, וואו דער נאָך-מלחמה-פּעריאָד האָט געמאַכט אַ גאַנצע איבערקעהרעניש אין די גייסטיגע, מאָראַלע און קערפּערליכע בעגריפען פון דער בעפעלקערונג.

לאדז
27. יולי 1932
מיטוואך
כ"ג
תמוז תרצ"ב
פ' מטות ומסעי

טאָג-כראָניק

געראטענע קארן
אויך ווייץ-שניט הויבט זיך שוין אָן

(§) די קאָרן-גערעטעניש איז הײַ-יאָהר אין לאָדזשער וואָיעוואָדזשטווע אויסגעפאַלען גאָר נישט קשה'דיג. אויך שטרוי וועט הײַ-יאָהר זײַן בעדייטענד מעהר ווי פאַראַיאָהרען.

נאַכט-דיזשורען אין די אַפּטייקען
הײַנט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטיי-קען: פ. לײַנוועבער (פל. וואָלנאָשטשי 2), י. האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1), וו. ראַניעלעצקי (פּעטריקאָווער 127), א. פּערעלמאַן (צעגעלניאַנאַ 32), י. צימער (וואָלטשאַנסקאַ 37) און פּ. וואַימשיצק (זאַפּיערקאָווסקי 27).

מעסער-שטעכערײַ
(§) אויף זגערזשער נאָס איז אויסגע-בראָכען אַ געשלעג אויף מעסערס, בעת וועלכען דער אַרבייטסלאָזער בראָניסלאַוו לאַפּאַוואַן האָט בעקומען אײַניגע וואונ-דען.

איבער אַ העלפט לאָדזער טעקסטיל-אַרבייטער וועלן נישט בעקומען קיין אַרבייטסלאָזן-שטיצע
גרויסע פערביטערונג צווישען די אַרבייטער; דעלעגאַציע ביים אַרב.-מינ.

(§) די נײַע פעראָרדנונג וועגען סאָציאַלער פערזיכערונג בעגרעניצט, ווי בעקאַנט שטאַרק דאָס רעכט פון די אַר-בייטענדע צו גענוסען פון די פערזיכע-רונג. אַרבייטער, וואָס האָבען נישט געאַרבייט קיין 26 וואָכען אין משך פון די לעצטע 12 חדשים, האָבען לויט'ן געזעץ נישט קיין רעכט צו גענוסען פון שטיצע.

ווי דער לאָדזשער אַרבייטסלאָזען-פאָנד שטעלט טאַקי פעסט, וועלען 60 פּראָצ. פון די לאָדזשער טעקסטיל אַרבייטער נישט האָבען קיין רעכט אויף שטיצע און פיל פון די אַרבייטער פון „קרו-שע און ענדער'ס" פאַבריק, וואָס האָ-בען געאַרבייט אַנדערטהאַלבען יאָהר דורכאַנאַנד וועלען אויך קיין שטיצע נישט קענען בעקומען צוליב'ן צווייטען פונקט פון געזעץ, וואָס זאָגט, אַז כדי צו בעקומען שטיצע מוז מען האָבען 26 וואָכען צו פולע 6 טעג אין וואָך.

די אייגענע מעשה איז מיט די צע-ראַמישע און די סעזאָן אַרבייטער וואָס אַרבייטען נאָר אַ קורצע צייט אין יאָהר. די לעצטע האָבען טאַקי וועגען דעם אינטערווענירט אין דער וואָיע-וואָדזטוואָ.

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ גרויסע דעלעגאַטען פערזאַמלונג פון די אַרביי-טער אין דער צעראַמיש-בוי-און טעקסטיל-אינדוסטריע, ווי אויך סעזאָן אַרבייטער אויף וועלכע עס איז גע-קומען צום אויסדרוק די פערביטערונג פון די אַרבייטער און עס איז בעשלאָ-סען געוואָרען צו שיקען אַ דעלעגאַציע קיין וואַרשע, וואָס זאָל אויספועלן, אַז אין דער איצטיגער שווערער צייט זאָל די אַרבייטער, וואָס אַרבייטען נאָר צו 3 טעג אין דער וואָך ווערען גערעכענט ווע-רען די אַרבייטס-צייט פ'ן פולע וואָכען סומך זייענדיג זיך דערבײַ אויפ'ן נייעם געזעץ גופא, וואָס האָט אַזאַ פונקט לויט וועלכען אין בעזונדערס קריטישע צייטען קען מען 3 אַרבייטס-טעג רע-כענען פאַר 6 פולע ערטיילען שטיצע.

בראַנפען נישט טייערער
(§) די ידיעה, אַז בראַנפען זאָל זײַן טייערער געוואָרען, ווײַזט זיך אַרויס פאַר נישט ריכטיג. ביים קויפען אַלקאָ-האָל נעמט נאָר דער מאָנאָפּאָל איצט פון די רעסטאָראַטאָרען, ווײַן- און בראַנפען-הענדלער העכערע פרײַזען. דאָס איז דערפאַר, ווײַל מען נעמט פון זיי איצט פאָראויס דעם בעטראָג פון אומזאַץ-שטײַער.

עלעקטראָווניע-אינקאַסענטען מוזען ווייזען אַ לעגיטימאַציע
היות ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז שווינדלער מעלדען זיך צו קאָנסו-מענטען פון עלעקטריש ליכט, מכלומרשט אין נאָמען פון דער עלעקטראָווניע, דאַרף יעדער פון יעדען עלעקטראָ-וניע-אינקאַסענט ווײַזען אַ לעגיטימאַציע. די לעגיטימאַציעס אויפ'ן יאָהר 1932 זענען פון געלבער קאָליר פערזעהן מיט פאָטאָגראַפיעס, ...

אויף לאָדזשער טעמעס.
שווערע לאַסטען.

וואָס עס ווערט פון דער ווילטיגס-טער אינסטיטוציע, ווען זי פאַלט אַרײַן אין ביוראָקראַטישע הענט, בעווײַזט אונז בולט דער בײַשפּיל פון די קראַנקען-קאַסעס, „זופּו" און ענליכע פערזיכע-רונגס-אַנשטאַלטען. די אידעע פון די קראַנקען-קאַסעס איז אין תוך געווים אַ געזונדטע. די אַרבייטס-לוינען זענען בײַ אונז אַפילו אין די „גוטע" צײַטען גע-ווען אַזוינע קלאָגעדיגע, אַז וועגען אָפּ-שפּאָרען אויף אַ נויטפאַל האָט גאָר קען רייד נישט געקענט זײַן, בעזונדערס ווען עס האַנדעלט זיך וועגען פאַמיליע-מענשען. האָט די אויפגאַבע פון דער קראַנקען-קאַסע געדאַרפט זײַן געהעריג צו אָרגאַניזירען מעדיצינישע הילף פאַר די מיטגלידער. אין דער ווירקליכקייט אָבער זענען די קראַנקען-קאַסעס בלויז אַ קאַריקאַטור פון דעם, וואָס זיי האָבען געדאַרפט זײַן. ביים בעזעצען די אַמ-טען האָבען די פּפּ"ס און זייערע שותּ-פים דער עיקר געזאָרגט דערפאַר, אַז זייערע פּאַרטיי-מענשען זאָלען האָבען וואָס ווייניגער אַרבייט און וואָס מעהר פרײַע צײַט, כדי זיי זאָלען עס קענען אויסנוצען פאַר דער פּאַר-טיי. נאָך ערגער איז, פערשטעהט זיך, איצט. און מיט יעדען יאָהר, מיט יע-דען חודש ווערט ערגער און ערגער. די עקאָנאָמיע איז אין דעם פּרט פון הײַ-לען קראַנקע איז שוין אַזוי ווײַט, אַז ערגער קען שוין נישט זײַן. די הילף, וואָס די קראַנקען-קאַסע גיט די מיט-גלידער, איז זעהר און זעהר אַ פּראָ-בלעמאַטישע, דערפאַר אָבער נעמט זי צו בײַ דער אַרבייטענדער בעפעלקערונג די שווערע פערהאָרעוועטע גראָשענס, ד. ה. וואַרפט דערמיט נאָך מעהר זײַער לעבענס-ניוואָ.

נאָך ערגער איז אין „זופּו", דער אַנ-שטאַלט צו פערזיכערן גײַסטיגע אַרבײַ-טער. דער אַפּאַראַט איז אַנ'אומגעהײַער שווערער — גאַנצע 10 (צעהן) פּראָצ. פון געהאַלט. אין משך פון די 5 יאָהר, וואָס די דאָזיגע אַנשטאַלט עקזיסטירט האָט זי בעוויזען אַרויסצוגעבען שווערע הונדערטער מיליאָנען, און ווען עס איז נויטיג געווען צו צאָהלען, איז שוין דאָ אַ דעפיציט, און שוין ווייל „זופּו" רעדו-צירען די אונטערשטיצונג פאַר אַרבייטס לאָזע מיטגלידער פון 40 אויף 30 פּראָ-צענט. און וואָס וועט שוין זײַן אַז „זופּו" וועט דאַרפען צאָהלען עמעריטור?

דערבײַ זיך, וואָס איז אײַנגעבאַקען, זײַ פעראייניגען אין איין אינסטיטוציע אַלע פערזיכערונגס-אַנשטאַלטען פאַר אַר-בייטענדע (גאַנצע 5 זענען זײַ בײַ אונז פאַראַן!) אַזאַ פעראייניגונג האָט אָנגעזאָגט דער איצטיגער פּרעמיער מיט נאָך מיט עטליכע יאָהר צוריק, ווען ער איז געווען אַרבייטס-מיניסטער. אונזער הענט האָט זיך עס אַ האָר נים גערירט פון אָרט.

דער יאָך פון די פערזיכערונגען איז אַנ'אומבעהויער שווערער, און די נוצען, ווײַט נישט קען פּראָפּאָרציאָנעלע צו די לאַסטען...

א. ז.

קאָנפערענץ ביים אַרבייטס-אינספעקטאָר וועגן סכסוך ביי „קרושע און ענדער"
וואָס פאָדערען די אַרבייטער-פאַרשטעהער?

(§) נעכטען פרי האָבען זיך אָנגע-קליבען ביים קרייז-אַרבייטס-אינספעקט-אָר קאָנפערענצען מיט די פאַרשטע-הער פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראייניגונגען און פון דער אַדמיניסטראַציע פון „קרושע און ענדער". די פירמע האָט רעפּרעזענטירט דיר. קאָנענבערג, וועלכער האָט ערקלערט, אַז זײַן אויפגאַבע איז בלויז זיך צו אָר-ענטירען אין די פאָדערונגען פון די אַרבייטער, כדי צו קענען וועגען דעם מיטטיילען די אייגענטימער.

די אַרבייטער-פאַרשטעהער האָבען געפאָדערט, אַז די פירמע זאָל ווייטער בעשעפטיגען אַלע אַרבייטער און ווען עס וועט דורכאויס נויטיג זײַן, דורכ-צופיהרען אַ רעדוקציע, זאָל דאָס נישט געמאַכט ווערען אויף אַ מעכאַנישען אופן, נאָר עס זאָלען גענומען ווערען אין אַכט די מאַטעריעלע בעדינגונגען פון די אַרבייטער-פאַמיליעס, ד. ה. אויב דער שפּײַזער פון דער פאַמיליע אַרבייט, זאָ-לען רעדוצירט ווערען די פאַמיליען-מיט-גלידער, כדי אַזוי אַרום צו געבען די מעגליכקייט כאָטש אײַן קאָפּ פון דער משפּחה עפּעס צו פערדינען.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע זענען די בעראַטונגען אָפּגעלעגט געוואָרען אויף הײַנט. כדי דיר. קאָנענבערג זאָל זיך קע-נען פערשטענדיגען מיט דער פערוואַל-טונג פון דער פירמע.

די אויסמעסטונג פון הכנסה-שטייער
דער שאַצער ווײַט דער מיטעלמעסיגער הכנסה בע'עולה'ט די שטייער-צאַהלער

(§) אין די נאָהענטסטע טעג הויבען אָן אַרבייטען די שאַצונגס-קאָמיסיעס, כדי פעסטצושטעלען דעם הכנסה-שטייער פאַר'ן יאָהר 1931.

צוליב דעם, וואָס די הכנסות זענען הײַ-יאָהר זעהר קלאָגעדיגע, בעמיהען זיך די סוחרים-פעראייניגען שוין עטליכע וואָכען אויסצופועל'ן הנחות ביים צאָה-לען דעם הכנסה-שטייער.

די סוחרים-פעראייניגען שטעהען אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז די אויסמעסטונג פון דאָזיגען שטייער אויפ'ן יסוד פון אַ מיטעלער הכנסה, איז לחלוטין נישט בע-רעכטיגט. זיי האַלטען, אַז נאָר דאַן קען בײַ סוחרים, וואָס פיהרען נישט קיין האַנדעלס-ביכער אָדער פיהרען זיי אויף אַ מאַנגעלהאַפטען אופן אויס-מעסטען דעם שטייער לויט דעם דער-מאַנטען אופן, בעת עס זענען נישטאָ קיין שום אַנדערע אינפאָרמאַציע מאַטער-יאַל וועגען די הכנסות פון שטייער-צאַהלער.

די סוחרים האַלטען פאַר ריכטיג דעם איינציגען פּרינציפּ, אַז די אויסמעסטונג דאַרף געמאַכט ווערען נאָר אויפ'ן יסוד פון די ערקלערונגען פון שטייער-צאַה-לער.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאַניע"
פערבאַנד טרופּע פון א.א.פ. אין פוילן. אָנפיהרונג א. בעזמאַן.
גערעדנקט! אַז נאָך היינט מיטוואָך האָט איהר די געלעגענהייט
צו זעהען די גלענצענדע אָפּערעטען-שוישפּילערין
מרים קאַראַלאַווא
אין דעם אָפּערעטען-שלאַגער
דעם בעקערס טעכטערל
פּרייזען: פון 50 גר. ביז 2 זל.
וועלכע איבערפולט יעדען טאָג דאָס טעאַטער
מיט'ן אַנטייל פון יוגענדליכן ליבהאָבער אַדאַלף טעפּנער
בעמ.: אין 2-טען אַקט אין קאַבאַרעט ווערט דורך פ' קאַראַלאַווא אויסגעפיהרט אַ פּאַפּורי פון אינטערנאַציאָנאַלע לידער אין אַלע שפּראַכען און ה' קאַמבאַראָוו פיהרט אויס פערשידענע כאַראַקטער-טענץ אין בעגלייטונג פון האַרמאָניע.
די נאָהענטסטע פּרעמיערע קומט שוין די טעג וואָס? לעזט מאָרגען
בילעטען צו בעקומען אין דער קאַסע פון טעאַטער „פילהאַרמאַניע".
אַדמיניסטראַטיווע לייטונג ש. הערשקאָוויטש.

פון לאָדזשער האַנדעלס-געריכט
פירמע טשקוויאַניאַנץ און אַדאָלף סימאָן רעגולירען

(§) דער בעפולמעכטיגטער פון דער פירמע א. פ. טשקוויאַניאַנץ, וואָס האָט מיט אַ צײַט צוריק בעקומען אַ נאַדזאָר, זיך געווענדעט צום געריכט מיט אַ בי-טע צו ערלויבען דער פירמע רעגולי-רען איהרע חובות אויף 50 פּראָצ., צאָהלבאַר אין 4 האַלב-יעהרליכע ראַ-טעס.

דער סאַנאַציע-פּלאַן פון דער פירמע זעהט פאָר אײַנצוציהען געלד פונם פער-קויף פון סחורה-לאַגער און אײַנצוצי-הען חובות. דאָס געריכט האָט די ביטע ערפילט.

* * *

די פירמע „אַדאָלף סימאָן", בעמי-קאָליען-האַנדעל אין לאָדז, אויף דער נאָס פון 28. שיסער-פּולק 56, וואָס האָט מיט אַ צײַט צוריק בעקומען אַ נאַדזאָר, האָט אויך אַ פערזאַמלונג פון די קרעדיטאָרען פאָרגעלעגט צו רעגו-לירען די חובות אויף 20 פּראָצ. צאָהל-באַר אין 4 האַלב-יעהרליכע ראַטעס פאַר אויספיהרען די בעדינגונגען פון אָפּמאַך גאַראַנטירט די פירמע מיט איהר גאַנץ פערמעגען. היות ווי דער רוב קרעדיטאָ-רען האָט זיך אַרויסגעזאָגט פאַר דעם רעגולאַציע אָנבאָט, האָט דאָס געריכט געלטען די רעגולאַציע בעשטעטיגט.

* * *

דער ריכטער-קאָמיסאַר פון דער גע-פאַלענער פירמע „מיכאַל קאָן", פאַבריק פון באַוועל אויסאַרבייטונגען אויף ווינערזשעבאָווא 15, האָט זיך געווענדעט צום געריכט מיט דער ביטע צו ערלוי-בען לאָזען אין גאַנג די פאַבריק פון דער געפאַלענער פירמע.

דאָס געריכט האָט אָפּגעלעגט דאָס אַרויסטראָגען די השצאָה אין דעם ענין, ביז עס וועט נאָמינירט ווערען דער שטענדיגער סינדיק.

לאַנדאָן—גדיניע—לאָדז
קאָמבינירטע סחורה-טראַנספּאָרט איבער'ן ווייסעל

(§) אין די לאָדזשער ווירטשאַפטליכע קרייזען איז לעצטענס אויפגעשוואומען אַ פּראָיעקט אויסצונוצען פאַר'ן עקס-פּאָרט פון אַלע מינים לאָדזשער סחורות ווי טעקסטיל, גומי אויסאַרבייטונגען, פּאַפּיער, אַזוי א. א. די וואַסער-וועגען פון פוילען פון גדיניע און פון דאָרט מעבר לים, אויסמײַדענדיג אַזוי אַרום די באַהן.

אַ סך, אַ לאָדזשער גומי-פאַבריקאַנט האָט, למשל, געמאַכט אַ פּראָבע און גע-שיקט אַ טראַנספּאָרט גומי-אַרטיקלען: אײַזענבאַהנען אויף אויטאָמאָבילען ביז וולאָצלאַוועק און פון דאָרט מיט אַ שיף ביז גדיניע, פון דאָרט איז ער מיט'ן שיף טראַנספּאָרטירט געוואָרען ביז לאָנדאָן.

פון גדיניע האָט דער זעלבער פאַבר-יקאַנט צוריקגעפיהרט פון דער ענגלי-שער 45 טאָן רויז קיין וולאָצלאַוועק, וואָס איז מיט אויטאָבוסען ווײַטער גע-בראַכט געוואָרען קיין לאָדז.

אַזוי אַרום האָבען די טראַנספּאָרט-קאָסטען זיך בעטראָפען [illegible] קאַלקולירט ... וועט געפינען נאָך אַנדערע ... וועלען ביי זעהן.

==§==

די בעסטע לאָדעס ביליג און גוט
בעקומט מען אין דער
צוקערניע „אדליא"
פּיעטרקאָווער 17, טעל. 247-22
אַ פּאָרציע מיט וואַפּלעס 40 גראָשען!

אַרימע אינקאַסענטן, נעבעך זיך
די קראַנקען-קאַסע איז פאַר זיי געווען אַ גוטע מעלכעדיגע קוה

(§) אַנטאָני גראָבאָוויעצקי, געוו. פערוואַלטונגס-מיטגליד פון דער קראַנקען קאַסע און שפּעטער אויך אינקאַסענט, און דער 33-יעהריגער אַדאַם בילעצקי, אויך אַ אינקאַסענט פון קראַנקען-קאַסע, זענען געבעטען געשטאַנען פאַר'ן קרײַז-געריכט, ווערענדיג בעשולדיגט אין צו-לקח'ענען די שווער-אויסגעאַרבעטע געל-דער פון די פערזיכערטע. דער ערשטער האָט גע'טענה'ט, אַז ער איז ווענעריש-קראַנק און האָט געדאַרפט געלד... און דער צווייטער האָט גע'טענה'ט, ער האָט נעביך סתם געדאַרפט געלד... האָט דער ערשטער געקריגען 6 חדשים תּפיסה, דער אַנדערער נאָך 4 חדשים תּפיסה.

—זז—

דער אונטערגאַנג פון דער ראָמאַנאָוו-דינאַסטיע
4) שפּאַנענדע שילדערונג פון ניקאָלאַי'ס שוואָגער

דער פּרעפעסער פון ביך, גרויס-פירשט אַלעקסאַנדער, איז אין דער צייט פון דער ערשטער רעוואָלוציע אַנטלאָפען פון רוסלאַנד. די מאַטראָסען פון זײַן אייגענער שיף האָבען זיך צעבונטעוועט און עס האָט געהאַלטען דערבײַ, אַז זיי זאָלען איהם אַרעסטי-רען. ער איז בכלל געווען מיד, דער-צעהלט ער, פון דעם אייביגען קאַמף וואָס ער האָט געפיהרט מיט'ן צאַר און זײַנע אומפעהיגע מיניסטאָרען און איז כמעט שטענדיג געבליבען דער בעזיגטער. ער האָט מעהר נישט גע-קענט צוזעהן, ווי ניקאָלאַי אין זײַן רעגירונג קייקלען צום אָפּגרונד אַליין און שלעפּען מיט דאָס גאַנצע לאַנד. ער האָט פײַנד געקריגען רוסלאַנד און האָט געוואָלט פון איהר זיך אָפּ-רײַסען אינגאַנצען און פערגעסען אָן איהר.

ווייטער דערצעהלט ער וועגען אַ פאַמיליען-דראַמע, וואָס ער האָט אין יענע יאָהרען דורכגעלעבט. ער שרײַבט:

— מיר זענען אײַנגעשטאַנען אין ביאַריץ, אין דרום-פראַנקרייך. מיר זענען דאָ געווען, ווי אַ גרויסע מחיה וואַנדערער, - איך, קסעניא, די זעקס קינדער, דריי שוועסטער, ענגלישע און פראַנצויזישע לערער, מײַן טאָכ-טער, אירענעס גובערנאַנטין, קסעניאַס און מײַנע פערזענליכע בעדינער, פינף דינסטען און פיר לאַקייען. דעם ער-שטען טאָג, אויסגעמאַטערטע פון דער היץ, מיט פּנים'ער, וואָס זענען געווען געשוואָלען, נאָכדעם, ווי מיר האָבען אַ גאַנצע נאַכט געפיהרט אַ קאַמף מיט מאַסקיטאָס, זענען מיר אַוועקגע-לאָפען אויף דער פּלאַזשע און האָבען זיך פערגראָבען אין זאַמד. אין אונזע-רע הערצער איז געווען אַ גרויסע פרייד, — מיר זענען ענטלאָפען פון רוסלאַנד! מיר האָט זיך געדאַכט, אַז איך וועל מעהר אַהין זיך נישט אומ-קעהרען. מײַן טאָכטער אירענא און מײַן זון פיאָדאָר זענען שוין איצט געווען געזונד, און איך האָב געדאַנקט גאָט, ווײַל זייער קראַנקהייט האָט מיר בעגעבען אַ גוטען תירוץ זיך אַרויסצו-כאַפּען פון דעם גיהנום אין רוס-לאַנד.

ענטקעגען אונזער הויז האָט מען געש-פּילט גאָלף. איך האָב דאָס ביז הײַנט קיינמאָל נישט געשפּילט, אַבער איצט האָב איך זיך אַרײַנגעטון אין דעם שפּיל. אפשר צוליב דעם טאַקי, ווײַל די נעמען און די כללים האָבען מיר נישט דערמאָנט אָן רוסלאַנד. נאַכט האָב איך זיך בעקענט מיט דער גאַנצער אָרטיגער בעסערער גע-זעלשאַפט. מיר זענען געגאַנגען צו מענ-שען און האָבען זיי אײַנגעלאַדען צו זיך. איך האָב זיך געכאַפּט, בעאָבאַכ-טענדיג פרויען מיט אַ נייעם אינטע-רעס. דאָס איז געווען פאַר מיר אַנ'-אַנטדעקונג. אין די 12 יאָהר זינט מײַן חתונה, האָב איך קיינמאָל נישט אַ קוק געטון אויפ'ן פּנים פון אַ פרוי, אויסער קסעניאַן.

איך האָב געוואוסט, אַז מײַן נייע האַלטונג וועט מוזען שטערען מײַן גליקליכען פאַמיליען-לעבען. אַבער דאָס האָט מיר נישט געאַרט. איצט איז שוין קיין זאַך נישט געווען וויכ-טיג, ווײַל מיר און גאַנץ רוסלאַנד האָבען זיך געטראָגען צום אונטער-גאַנג. מיר האָבען צוערשט דאָ גע-רעכענט צו בלייבען דריי חדשים האָב איך אײַנגערעדט קסעניאַן צו בלייבען לענגער.

מיר האָט אָנגעהויבען געפעלען אַ פרוי, וואָס פלעגט אַרײַנקומען צו אונז אין הויז. זי איז געווען אַזוי ליבליך, קלוג, און זי האָט איהר קלוג-שאַפט נישט אַרויסגעצייגט אויף איך, נישט געגלאַנצט מיט איהר, ווי אַנדערע דאַמען. זי האָט געשטאַמט פון שפּאַניער און איטאַליענער, און דאָס האָט איהר געגעבען אַ סאָליד-קייט, בעזעלטען טיפען פערשטאַנד, אַ פײַנקייט און אײַנפאַכקייט אין בע-נעהמונג.

מיר זענען זעהר אָפט אַרומגעגאַנ-גען צוזאַמען. זי האָט קיינמאָל נישט געזאָגט: „אַזאַ זאַך ווייל איך נישט, איך וואָלט גיכער געוואָלט האָבען אַנ'אַנדער זאַך". זי האָט געפיהלט אַ פעראַכטונג צו אַזאַ סאָרט פרויען. איך וואָלט נישט געקענט געפינען קיין בעסערע געזעלשאַפט, ווי זי. ווען עמיצער וואָלט מיר גע-פרעגט אין דעם ערשטען חודש פון אונזער בעקאַנטשאַפט: האָסטו זי ליב? וואָלט איך געענטפערט: „זיכער נישט. זי געפעלט מיר זעהר, איך בעוואונ-דער זי, אַבער איך קען דאָס נישט אָנרופען ליבע. ליבע קומט אָן, ווי אַ שטורם. און אָפט מאָל פערגעהט זי אויך אַזוי. ווען אַבער אַ מענש גע-פעלט איך זעהר, בלייבט אַזאַ געפיהל טיפער, און מיט דער צייט טוט עס אויף אַ סך מעהר, ווי ליבע".

דער אמת איז, אַז איך וואָלט זיך געקאָנט אינגאַנצען בעהערשען און צוריקהאַלטען, ווען איך וואָלט דאָס געוואָלט, אָבער איך האָב דאָס נישט געוואָלט. אפשר איז דאָ געווען אַ מין היסטאָרישע נייגעריגקייט פון מײַן זייט. אָזוי צי אַזוי, אָבער אָנשטאָט צוריקהאַלטען זיך, האָב איך זיך אָפּ-געלאָזען פרײַ. איך בין געווען גרייט צו פערזוכען דעם ביטערען סם אין בעכער, און איך האָב דאָס אַליין אויף זיך אָנגערופען. איך האָב פער-גליכען מײַנע געפיהלען צו קסעניאַן און צו דער נײַער פרוי, און דער פערגלייך האָט מיר ערשטוינט. איך האָב נישט געוואוסט, איבער ווען פון זיי ביידען איך האָב זיך מעהר געוויי-טיגט. אײַנע האָט פאַרגעשטעלט מיט זיך דאָס בעסטע אין מײַן כאַראַקטער. די צווייטע האָט צוגעזאָגט אַ מעגליכ-קייט זיך אָפּצורײַסען פון דער מאָטערניש און די שרעקען פון דער פערגאַנגענהייט.

די פראַנצויזען האָבען אַ ווערטעל: „אַ מאַן מוז אויסקלײַבען", אַבער דער געדאַנק אַליין וועגען מוזען אויסקלײַ-בען האָט מיר אָנגעפילט מיט שרעק. איך בין געווען אַ פאָטער פון זעקס קינדער, און אין דער נאָהענטסטער צוקונפט האָט געזאָלט געבוירען ווערען נאָך אַ קינד.

* * *

קעניג עדוואַרד פון ענגלאַנד און קייזער ווילהעלם פון דײַטשלאַנד

אין פריהלינג איז אַהער געקומען „אַנקל בוירטי". קעניג עדוואַרד דער זיבעטער פון ענגלאַנד. קסעניא איז געווען זײַן פרוי'ס בעליבטע פלימע-ניצע. די פערוואַנדשאַפט בעציהונג צווי-שען די צוויי קייזערליכע פאַמיליעס זענען בכלל געווען האַרציגע, אַפילו אין די יאָהרען, ווען מען איז אין רוסלאַנד געווען פערביטערט צוליב דעם, וואָס ענגלאַנד האָט געשטיצט יאַפּאַן.

מיר האָבען זיך דאָן אָפט בעגעג-נעט. אין דער אָנוועזענהייט פון קע-ניג עדוואַרד איז קיינמאָל אויף אַ רגע נישט געווען לאַנגווײַליג; צי מיר האָבען געשפּילט ברידזש, צי מיר זענען געזעסען ביים טיש, אָדער האָ-בען געשפּילט גאָלף, האָט זײַן פער-זענליכקייט אַלצדינג געמאַכט אויסקו-קען אַנדערש. פון די אַלע אימפּעראַ-טאָרען, קעניגען, פּרעזידענטען און פּרעמיער-מיניסטאָרען, וואָס איך האָב בעגעגענט אין מײַן לעבען, האָט קיינער נישט געקאָנט קלאָרער דענ-קען און זײַן אַ בעסערער שטאַטס-מאַן פון איהם. מיר וואונדערט גאָר-נישט, וואָס קייזער ווילהעלם האָט איהם געהאַסט.

עס איז געווען אַן עכט פערגעניגען צו בעאָבאַכטען קעניג עדוואַרד'ן, ווי פרײַ ער האָט זיך געהאַלטען, ווען ער איז דאָ אַרומגעגאַנגען פערשטעלט, ווי אַ פּריוואַטער מענש. זײַן בעגעהמונג איז געווען אַזוי אײַנפאַך, ער האָט אַזוי פרײַנדליך גערעדט מיט יעדען דינער אין האָטעל. עס האָט זיך דערבײַ נישט געפיהלט די מינדעסטע אָנגעשטרענגטקייט, וואָס מען זעהט בײַ די מיליטערישע מיליאָנערען און הויכע רעגירונגס-לײַט, ווען זיי זענען אויף וואַקאַציעס.

(דאָס ווײַטערע קומט)

—:§:—

שרעקליכער טויט פון א יודיש קינד אין א פילטער

אומבעהאלפענע שכנים, וואס זענען נישט פעהיג צו ראטעווען א קינד

(§) איין אבליגאציאסקא גאס 9 איז געפאלען א יודיש יונגעלע און געבליבען טויט א שרעקליכען טויט אין א פילטער-גרוב.

די געשיכטע איז אזוי געווען: די 28-יעהריגע גאלדע פאגעל איז ארויס אין קיכעל, איבערלאזענדיג איהר דריי-יעהריג יונגעלע יצחק'ל. פלוצים האט די פרוי אינוועניג דערהערט א פארצווייפעלט געשריי פון איהר קינד און באלד איז זי א בלטסק אין קלאזעט-גרוב. ווען די פרוי איז אריין אין טויט-שרעק ארויסגעלאפען, האט זי דערזעהן איהר קינד א גרוב.

אויף איהרע פארצווייפעלטע הילפס-רופען זענען זיך צונויפגעלאפען די שכנים, וואס זענען אבער געווען אומבעהאלפענע מיט לעדיגע הענט און האבען נישט געוואוסט וואס, און דאס קינד איז אומגעקומען. ערשט, ווען דער סאניטאר איז אנגעקומען, האט ער דאס קינד ארויסגענומען אהן סימנים פון לעבען.

דער אויסגערופענער פאגאטאוויע-ראטאטאר האט שוין פעסטגעשטעלט דעם טויט. דאס קינד איז דערשטיקט געווארען פון די גאזען.

די פאליציי-אמטליכע אויספארשונג וועט פעסטשטעלן, ווער עס טראגט די שולד אין טויט פון קינד. די פארצווייפעלטע מוטער האט פאר צרות בעקומען ספאזמען.

שטאט-טעאטער ציגעל-גאס 27

ווילנער טרופע

XVII יאר. דיר. מ. מזאה.

היינט, ד' 9 אוו.

„אזעת“

אויסזיכטען פאר'ן לאדזער עקספארט אויפ'ן ווייטען מזרח

כינעזער מאכען ווידער בעשטעלונגען אין לאדז

(§) לויט די בעריכטען, וואס עס האבען בעקומען די פראפעסיאנעלע פאראיינען, האט זיך די לאגע אין ביאליסטאק נאכ'ן שטרייק שטארק פארבעססערט און דאס א דאנק דעם בעניטען עקספארט אויפ'ן ווייטען מזרח.

די ביאליסטאקער אינדוסטריע עקספארטירט, ווי בעקאנט, פיל סחורות, בעזונדערס קאצען, קיין כינא און מאנדזשוריעי.

זייט דעם יאהר 1926 איז אבער אין כארבין גיפא אויפגעבויט געווארען א גרויסע טעקסטיל-פאבריק, וואס האט מיט ערפאלג גענומען נאכמאכען די ביאליסטאקער סחורות. פון דער קאנקורענץ מיט ביאליסטאק האט די כארבינער פאבריק אפילו פערשפרייט בלבולים, אז צוזאמען מיט דעקען שמוגלט ביאליסטאק איבער קיין כינא און כארבין קאקאאין.

די דאזיגע מיאוסע קאנקורענץ האט לעצטענס זיך שטארק אפגערופען אויף דער ביאליסטאקער פראדוקציע. די לאגערן זענען דארט געווען איבערפילט מיט סחורות און דערמיט ערקלערט זיך טאקי דער לאנגער שטרייק, וואס האט כמעט געטראגען דעם כאראקטער פון א לאקאוט. וואס איז זעהר געווען אויף דער האנד, די ביאליסטאקער פאבריקאנטען, צוליב זייערע איבערגעפולטע לאגערן.

די לעצטע געשעהענישען אויפ'ן ווייטען מזרח האבען אבער די פירמעס אין כארבין געגעבען א גרויסען קלאפ אזוי אז די פירמע „בוידער שריידע“ אין כארבין, וואס מיט א צייט צוריק געקויפט אין לאדז פאר 100 טויזענד דאלאר סחורות, האבען באנקראטירט.

איצט צוליב דער ניי-געשאפענער לאגע אין מאנדזשוריען האבען כינעזישע פירמעס ווידער גענומען מאכען בעשטעלונגען אין ביאליסטאק.

צוליב'ן בויקאט אויף יאפאנישע סחורות אין כינא און בכלל צוליב די אומגינסטיגע בעדינגונגען פון דער דערמיגער היימישער אינדוסטריע אין איצטיגען מאמענט איז דעריבער צו ערווארטען אז דער עקספארט פון ביאליסטאק און לאדז וועט איצט בעדייטענד זיך פערגרעסערן.

לאדזער שול-קוראטאריום ווערט אפגעשאפט דעם 1. סעפטעמבער

פראטעסט פון „פראצא“ און אנדערע ארגאניזאציעס

(§) אין „דזיענניק אוסטאווו“ נומער 63 איז ערשינען די פעראָרדנונג וועגען אײנשטעלען דאס אין 8 נײַע שול-ראיאנען: בריסק, קראקא, פויזען לובלין, לעמבערג, ווארשא, ווילנא און לוצק ווי עס איז צו זעהן ווערט לאדז נישט דערמאנט און דער היגער שול-קוראטאריום זאל אפגעשאפט ווערען. די אנגעשטעלטע פון קוראטאריום זענען דערווייל נישט געקינדיגט געווארען, דערפון ווייל מען דרינגען, אז זיי וועלען איבערגעפירט ווערען קיין ווארשא.

די פעראָרדנונג געהט אריין אין קראפט דעם 1 סעפטעמבער.

(§) דער קרייז-ראט פון „פראצא“ האט געלאסען זיך פערנומען מיט דער פראגע וועגען אפשאפען דעם לאדזער שול-קוראטאריום און בעשלאסען ארויסצושיקען א מעמאריאל צו דער רעגירונג, אנווייזענדיג, אז דאס וועט לאדז ברענגען גרויס שאדען. מחמת לאדז נימט איין א סך אויף בילדונג פון ארבייטער-קינדער, גאל'ן אפשאפען דאס קוראטאריום וועלען די לאדזער כעלדער נעהן קיין ווארשא.

צוליב'ן שטארקען פראטעסט פון א רייהע לאדזער ארגאניזאציעס איז מעגליך, אז אין דער פעראָרדנונג זאל נאך געמאכט ווערען א ענדערונג.

איבערצײַגעבען

א שטוב מיט א קוך

ביליג דירה-געלד. צו ערפאהרען: בזשעזשינער 57א ביי פ. בירענשטאק.

דער'הרגעט די שוויגער אומגעברד

(§) דער 27-יעהריגער יוזעף פארא נסקי פון דארף טאפאלא, לענטשיצער פאוויאט, האט, רײַניגענדיג א רעוואלווער, אונגערן דערשאסען זײַן שוויגער, די 50-יעהריגע מאריא ראיסקא.

צוליב די גוטע ערקלערונגען פון די עדות, איז כאראנסקי נאר פערמשפט געווארען אויף 2 חדשים ארעסט, אפצולעגען דאס אויספיהרען די שטראף אויף 2 יאהר.

שטאטישע באד נישט געעפנט

די שטאטישע באד אויף מיעלטשארסקי 11 וועט צוליב'ן רעמאנט נישט זײַן טעגיג פון 26 ביז'ן 30 יולי.

טעאטער און קונסט

—§—

בערטא גערסטען געזעגענט זיך היינט מיט לאדז

בערטא גערסטען, די בעריהמטע ניו-יארקער שוישפילערין פון מאריס שווארץ'ס קונסט-טעאטער, פערענדיגט איהרע גאסטשפילען אין „סקאלא“ און געזעגענט זיך היינט מיט'ן לאדזער טעאטער-עולם.

די קינסטלערין האט היינטיגע וואך בעקומען אנ'אנגאזשמענט אויפ'ן קומענדיגען טעאטער-סעזאן אין איינעם

פון די גרויסע ניו-יארקער טעאטערס און צוליב דעם איז זי געצוואונגען שוין איצט איבעררײַסען איהרע אויפטריטען אין „סקאלא“. און דאס איז נאך פון טיפען הארצען צו בעדויערן.

בערטא גערסטען איז אנ'אלזײַטיג טאלאנטירטע שוישפילערין מיט א גרויסען און פילזײַטיגען רעפערטואר. כדי, דא אין לאדז, — האבען פאר די 5 וואכען פון איהרע גאסטשפילען געהאט די מעגליכקייט זי צו זעהן און צו בעוואונדערן נאר איז א גאנץ קלײנעם טייל פון איהרע קונסט-ראלען. און דאך האט זי שוין בעוויזען צו געווינען אין אונזער שטאט א גרויסע אנערקענונג און צו ווערען דא בעליבט אויף אפילער.

צו איהרגעזעגענונגס-פארשטעלונג טרעט בערטא גערסטען ארויס אין „מירעלע אפרת“, וואס איז איהר קרוין ראלע. די דאזיגע קרעאציע זאל, לויט דער אייגשטימיגער אפשאצונג פון די קריטיקער סײַ אין אמעריקא, סײַ אין אייראפא, זענען א שטייגענדע שוישפילערישע לייסטונג.

מיר בעגריסען הארציג די פראמינענטע קינסטלערין צו איהר געזעגענען זיך מיט לאדז, מיר וואלטען אבער דער דירעקציע געווען פיל דאנקבארער, ווען זי זאל קענען פועל'ן בײַ דעם געשעצטען גאסט איהרע אויפטריטען דא, לויט מעגליכקייט, נאך צו פערלענגערן.

30 טויזענד פעראייניגטע לאקאטארען אין לאדז

פאדערן ביליגער מאכען דירה-געלט

(א) דער לאקאטארען-פעראיין קלײַבט ווײַטער אונטערשריפטען אויף א מעמאריאל צו דער רעגירונג וועגען דער נויטווענדיגקייט צו פערביליגערן דאס דירה-געלד, ענטשפרעכענד צו די פערר כלענערטע פערדינסטען. אין לאדז זענען שוין ביז איצט געקליבען געווארען 30 טויזענד אונטערשריפטען.

אין לאדז וועט מען דערווייל נישט רויכערן אין די טראמווייען

(ב) ווי עס ערקלערט אונז די לאדזער טראמוואי געזעלשאפט, וועט די פעראָרדנונג פון מיניסטעריום, וואס ערלויבט רויכערן אין די טראמוואי-וואגאנען אין לאדז אזוי גיך נישט קענען מיט איניציאטיוו-הוצאות און היות קיין געלד איז נישטא, בלײַבט אפגעווארטען.

רעאליזירט ווערען די דאזיגע נאוואציע אי.ז פערבונדען

ראדיא פראגראם

מיטוואך ד. 27 יולי

לאדז, (233.8) 11.58 שעה-צייכען, 12.05 טאג-פראגראם 12.10 פרעסע-איבערזיכט, 12.40 וועטער-בעריכט, 12.45 פליטען, 3.40 א שמועס פאר עלטערע קינדער, 3.53 ערצעהלונג פאר קינדער (טר. פון לעמבערג), 4.05 פליטען, 4.35 קאמוניקאט פון צענטראל-ביורא פאר שיפער און פישער. 4.40 פראגראם, 5.– נאכמיטאג - קאנצערט, –.6 פארטראג, 6.20 קאנצערט פון בלאז-ארקעסטער פון 36 פ. פולק. (טר. פון טשעכאשינעק), 7.15 פערשי-דענס, 7.35 ראדיא-פרעסע זשורנאל, 7.45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס קאמער, פראגראם אויפ'ן נעכסטן טאג און טעאטער-רעפערטואר, –.8 אריעס און לידער 8.35 ליטעראר.שע פירטעל שעה, 8.50 וויאלאנטשעל רעציטאל, 9.50 ביילאגע צום ראדיא-פרעסע-זשורנאל, 9.55 קאמוניקאט פון דער הויפט מיליטערישער וועטער-סטאציע פאר פליה-וועזען. –10 טאנץ-מוזיק. 10.25 פליטען, 10.40 ספארט דיעות, 10.50 טאנץ-מוזיק.

דעמאלירט א וואוינונג פון א יודישען הויז-ווירט אין פאביאניץ

ווייל צוליב איהם האט א בכבוד'יגע יודישע פרוי בעקומען א הארץ-שלאג

טראגישע פאלגן פון א סקאנדאליעזער עקסמיסיע

די ידיעה וועגען טראגישען טויט פון דער פרוי אלטמען געאלטעמער פרוי זילבער, דאס זיך בליץ-שנעל פערשפרייט איבער גאנץ פאביאניץ, און יונג און אלט, קינד און קייט זענען געקומען אפגעבען איהר דעם לעצטען כבוד. אזאריזיגע לויה האט נאך פאביאניץ נישט געזעהן, דער שולדיגער אין טויט פון דער פרוי זילבער, אבזיק קאהן איז עוקר געווען פון פאביאניץ צוזאמען מיט זײַן משפחה. נאך דער לויה זענען איניגע הונדערט פערזאן אריין אין קאהנ'ס וואוינונג און זי פולשטענדיג דעמאלירט. מ'דאט אויסגעהאקט אלע שויבען, צעראכען די שפיגלען, בעטען, טיש און שענק אויף פיץ פיצלעך. קיין איינ געגענשטאנד איז נישט געבליבען גאנץ. אלץ איז צושמעטערט. די פאליציי, וועלכע איז שפעטער אנגעקומען האט שוין קיינעם אין דער וואוינונג נישט אנגעטראפען.

פון פאביאניץ ווערט אונז מעלדעט: די יודישע בעפעלקערונג האט דײַנט איבערגעלעבט א טאג פון געוואלדיגער אויפרעגונג און פערביטערונג. די פערביטערונג איז געווען געוועגדעט געגען הויז-בעזיצער אבזיק קאהן, פרעזעס פון „מושב זקנים“. בײַ דעם דאזיגען אבזיק קאהן אין הויז ווארשאווסקא 31 האט געוואוינט זינט 18 יאהר דער אנגעזעהענער און אמאל אײַנער פון די גרעסטע פאביאניצער גבירים און נכבדי העיר מאיר וואלף זילבער. זילבער איז געווען בעקאנט אלס גרויסער בעל-צדקה און מכניס אורח. אין לעצטען יאהר איז זילבער'ן געגאנגען מיט דער פיטער ארעם. ער איז געווארען א יורד. עס איז דערגאנגען אזוי ווײַט, אז ער איז שולדיג געבליבען דירה-געלד פאר די לעצטע דרײַ קווארטאלען. דער הויז-ווירט האט אײַנגעקלאגט אויף אן עקסמיסיע און אויף א ליציטאציע אויף זילבער'ס מעבעל. אויף געלטען איז געווען בעשטימט די ליציטאציע. פרוי זילבער דאס זיך אזוי שטארק צום הארץ גענומען די בעפארשטעהענדע ליציטאציע, אז זי וועט עס נישט איבערהאלטען. מ'דאט דעריבער זיך געווענדעט צום הויז-ווירט, אז ער וועט בעקומען פאר זײַן חוב 75 פראצ. אין וועקסלען א.ן 25 פראצ. אין מזומנים, אבער דער הויז-ווירט האט ערקלערט, אזוי וועט אויף גארנישט אײַנגעהן. ער מוז מאכען די ליציטאציע. פרוי זילבער דערהערענדיג דאס, האט תיכף בעקומען א הארץ-אטאק און איז אין א קורצער צייט ארום איז זי געשטארבען.

גוטע לאגע פון האנדעל און אינדוסטריע אין א"י

ירושלים (יטא) אין יפו איז פארגעקומען די יעהרליכע פערזאמלונג פון דער האנדעלס-קאמער, אויף וועלכער דער דירעקטאר פון אנגלא-פאלעסטינע באנק ה' הופיען האט געשילדערט די ווירטשאפטליכע לאגע אין לאנד. אפשאצענדיג אפטימיסטיש די ווירטשאפטליכע לאגע האט אבער ה' הופיען אונטערגעשטראכען, דאס אויב ענגלאנד וועט ווירקליך בעלאסטען מיט צאל דעם אײַנפיהר פון א"י-ארטיקלען, וועט דאס פיהרען צו א צוזאמענברוך פון דער ארטיקלען-אינדוסטריע אין א"י דער דאזיגער ענין ווערט איצט בעהאנדעלט אויף דער בריטישער אימפעריאלער קאנפערענץ אין אטאווא.

אין משך פון לעצטען האלב-יאהר האט זיך דיווירט שאפליכע לאגע אין א"י ווײַטער געבעסערט. עס האבען דערויף געווירקט די גוטע אראנזשען-פרייזען, קאפיטאל-צופלוס און די ערווארטונג פון א תבואה-גערטעניש, וואס וועט א דאנק די נײַע שוין-צאלען קענען גוט רעאליזירט ווערען.

אויך די לאקאלע אינדוסטריע-צווײַגען האבען בעוויזען צו פערגרעסערען זייער פראדוקציע און זיי פערטרעטען אפטמאל מיט ערפאלג די ביז איצט אימפארטירטע סחורות. לעצטענס האט מען צ. ב. אין תל-אביב אנגעהויבען אויסצוארבייטען אמייל-שענק. דער אימפארט פון ביסקוויטען איז געפאלען פון 20.000 אויף 5.000 פונט. די זייפען-פאבריק אין תל-אביב בעשעפטיגט 175 ארבייטער און פראדוצירט 10.000 טאן זייף. דריי פינפטעל פון דער פראדוקציע ווערט עקספארטירט אין די ארומיגע לענדער.

די פערזאמלונג האט צוו. אגר. אנגענומען א רעזאלוציע, וואס ווייזט אן אויף דער נויטווענדיגקייט צו רעגולירען די האנדעלס-בעציהונגען מיט סאוויעט-רוסלאנד, וואס זאלען זיך שטיצען אויף געגענזייטיגקייט-פרינציפ.

==§==

Dr. ROMAN BORNSTEIN

CIECHOCINEK

willa „Ormuzd“

ליבע און קייטען

גרויסער סענסאציאנעלער ראמאן פון דער נאהנטער פערגאנגענהייט

(39-טע פארזעצונג)

— נאכאמאל בעט איך אייך די מוטער, אויב איך בעלעסטיג זי. — האט יאן געזאגט. בעמיהענדיג זיך נישט-קענטיג צו מאכען זײַן ציטערנדיגע שטים — אבער איך קום עפעס אדורכצורעדען. די מוטער ווייסט, אוראי, אז מײַן גרעסטער פערלאנג איז צו זײַן אנ'אפיציר און צו דינען דעם פאטערלאנד, און אין דער מלחמה מיט עסטרײַך, וואס מען ערווארט איצט, צו דערגרייכען רוהם, אדער צו שטארבען.

איך בעט דיך דעריבער, טײַערע מוטער, אז איהר זאלט רעדען פאר מיר מיט'ן פאטער, ער זאל מיר דאס ערלויבען.

— איך ווייס נישט צי איך וועל דאס פועל'ן, — האט אויגעניא געענטפערט, אויסדרעהענדיג איהר פנים צו דעם ערווארטענדען בליק פונ'ם יונגערמאן.—איך ליב אייך און איך קען נישט צוהעלפען, אז איהר זאלט פערלירען דאס לעבען. גלויבט מיר, אז אײַער פלאן איז נישט קיין ריכטיגער. וואס שייך רוהם און כבוד, טארט איהר נישט פערגעסען, אז מיר לעבען היינט נישט אין די מיטעל-אלטערליכע צײַטען, ווען יעדער אייגציגער האט געקענט דערגרייכען רוהם מיט זײַן אייגענעם מוט און מעגליכקייט. היינט ווערען מלחמות געפיהרט אנדערש. אנ'איינצעלנער מענש האט נישט קיין מעגליכקייטען זיך אויסצוצייכענען.

— דאס איז נישט אמת — האט יאן היים אויסגערופען, — נאך היינט האבען מיר דרײַסטע מענשען, וועלכע בעווײַזען באמת וואונדער, ווי אמאל העקטאר און אכילעס. איך וויל זיך ווידמען דעם פאך, צו וועלכען איך פיהל זיך בערופען און איך בעט אייך, איהר זאלט רעדען פאר מיר מיט'ן פאטער.

— וואס פאר א אײַדעלער פערלאנג דאס איז, מײַן יונגער פרײַנד. ווי ער מאכט ראז אײַער פנים און ווי שטאלץ איהר שאקעלט מיט'ן קאפ און ווי אײַערע ה.הר האבען זיך צושויבערט. לאזט מיר זײַ אײַך גלײַך מאכען, א שאד, אז אײַערע האהר זאלען מיר פערשטעלען דעם שעהנעם שטערן. און אויב איך וועל זיך אײַנשטעלען פאר אײַך בײַ אײַער פאטער — האט זי זיס געזאגט — טא וואס פאר א בעלוינונג וועל איך קריגען?

— א בעלוינונג? וואס פאר א בעלוינונג בין איך אײַך אומשטאנד צו געבען?

— שטעלט איהר זיך נישט אן וואס? — האט אויגעניא געשעפטשעט מיט א ציטערנדיג קול. — מײַן בליק דארפט דאך אײַך געבען גענוג צו פערשטעהן, ווי ליב איך האב אײַך.

— אויב עס איז אזוי, דאנק איך אײַך זעהר הארציג. וועל די ליבע פון א מוטער איז די העכסטע פרײַד.

— די ליבע פון א מוטער. ווענען דעם. יאן, קען צווישען אונז נישט זײַן קיין רײַד. די ביזט אלט 18 יאהר און איך — 24. אין די דאזיגע יאהרען איז מען נישט בערופען צו אזא ליבע. יען איך זעה אײַך אזא יונגען, שלאנקען און שעהנעם. דאן פיהל איך, אז דאס איז א גאנץ אנדערע ליבע. ווי פון א מוטער צו א זוהן. א. יאן, נעם מיך ארום מיט דײַנע ארעמ'ס און קוש מיך!

אנ'איבערראשטער האט יאן געוואלט זיך אויפשטעלען פון דער קאנאפע, ווי אויגעניא האט איהם געהאלטען ארומגעארעמט, אבער א מאדנע אנמאכט האט איהם צוגעשמידט צום ארט.

ער איז נישט אומשטאנד געווען זיך צו ריהרען. זײַן קאפ איז געבליבען הענגען אויף דער ברוסט.

— א, יאן, ווי שעהן דו ביזט, ווי קרעפטיג די זעהסט אויס. זײַ מײַנער, געהער צו מיר אינגאנצען. האב נישט קיין מורא, קײַנער וועט נישט זעהען, וועט זיך נישט דערוויסען, אז דו האסט מיך געקושט. איך וועל זיך שוין בעמיהען דערוועגען, יאן, דו מוזט זײַן מײַנער!

און פלוצלינג האט ער דערפיהלט א הייסען קוש. פון וועלכען עס איז אריבער איבער זײַן לײַב א זיסער תעניג צוזאמען מיט שרעק.

אבער דאס האט געדויערט בלויז א מאמענט. יאן האט זיך שנעל געכאפט, אז ער געפינט זיך נעבען זײַן שטיף-מוטער און ער מוז זיך אנדערש אויפפיהרען צו איהר.

מיט אן אונגעוועהנליכע אנשטרענגונג האט ער זיך א ריס געטאן פון דער קאנאפע, האט זיך בעפרײַט פון אויגעניא'ס ארעמ'ס און זי אפגעשטופט פון זיך.

— וואס האט איהר געטאן? איהר האט מיר געקושט נישט ווי א מוטער, אדער א שוועסטער, נאר מיט א זינדיגען קוש. ווײַל אלע ארט קושען געהערן צו מײַן פאטער.

— אײַער פאטער איז שוין אלט, איבעריגענס גאראנטיר איך אײַך, אז ער וועט זיך וועגען דעם נישט דערוויסען.

— אבער, בעהאלטען זינד, הייסט נאך נישט בעזײַטיגען זינד. איך האב אײַך פערשטאנען, מאדעם! נײַן, אזא בעלוינונג קען איך אײַך נישט געבען פאר אײַער פערמיטלונג. איך בעדויער זעהר, וואס איך האב זיך גענוועדעט צו אײַך. זײַט זיכער, אז פון הײַנט און ווײַטער וועל איך אפילו מעהר נישט קוקען אויף אײַך און וועל קײַן ווארט נישט זאגען. איך בעט אײַך, איז זאלט פערגעסען, וואס עס איז איצט געשעהן און איך וועל זיך אויך בעמיהען דערוועגען.

נאך די דאזיגע ווערטער האט ער געוואלט צוגעהן צו דער טיר, אבער אויגעניא האט זיך געווארפען צו איהם, האט אנגעכאפט זײַנע הענט און איז א פאל געטאן אויף די קניע.

— זעה, איך קניע פאר דיר — האט זי ארויסגעשטאמעלט, — יאן, שטויס מיך נישט אפ, דערבארעם זיך אויף מיר! דו האסט אויפגעוועקט אין מיר א שרעקליכע לײַדענשאפט און אויב דו וועסט נישט געהערען צו מיר, וועל איך משוגע ווערען.

יאן, איך בין דאך שעהן און רײַצענד. די קענסט דיר אפילו נישט פארשטעלען, וואס פאר א פרײַד דו קענסט האבען בײַ מיר. איך וועל פאר דיר בעשאפען די גרעסטע פערגעניגענס און וועל דיך ארײַנפיהרען אין א טעמפעל פון ליבע. דו וועסט זײַן מײַן טײַערער. פערגעטערטער מאן!

— גענוג דערמיט, — האט אויסגעשריען דער יונגערמאן, — דײַן יעדעס ווארט טרעפט אין מײַן הארץ ווי א שטילעט. מיר האבען מעהר נישט קײַן שום געמיינזאמעס צווישען זיך. איך האב אײַך שוין ווי געהעריג דערקענט.

בײַ די דאזיגע ווערטער האט יאן זיך ארויסגעריסען פו.ן איהרע אומארמונגען און איז ארויס, צוקלאפענדיג די טיר.

(פארטזעצונג קומט)

יאפאן, אזוי ווי זי איז אין דער ווירקליכקייט

(ענדע פון זייט 3)

גיש, פלעסיג האט עס זיך גענומען לערנען און מיט אויסערגעוויינלעכע אנשטרענגונגען האט עס ענדליך דערגרייכט דאס, אז ס'איז געווארן א גלייכבערעכטיגטער פארטנער. און משך פון א קורצער צייט איז עס געגאנגען אין דער הויך, ווי קיין שום לאנד נישט אין דער וועלט. דאס טראדיציאנעלע, אייגענפינדעוודיגע יאפאן קאן אבער אזוי גיך נישט שלום מאכן מיט'ן נייעם, וואס איז נאר וואס געבראכט געווארן פון דרויסן.

דאס נייע איז דאך נישט ארויסגעוואקסן ארגאניש פון אלטן. עס איז אויך נישט געשטאנען העכער גייסטיג, קולטורעל פון דער אלטער יאפאנישער קולטור. עס איז נאר געווען א פערטיידיגונגס-מיטעל, דאס איינציגע מיטעל פון דער יאפאנישער זעלבסט-פערטיידיגונג, שפעטער א מיטעל פון מאכט-פערטיידיגונג. אזוי ארום איז טאקי פארהאן א דיסאנאנץ אין יאפאנ'ס געזונט. טאקיא איז דער אויסדרוק פון דער דאזיגער דיסאנאנץ.

ווען דער פלאן אנטוויקלט די שטאט ארום טאקיא אין דער הויפט-שטאט זאל אדורכגעפירט ווערן, וועט טאקיא זיין די צווייט-גרעסטע שטאט פון דער וועלט. די רעזידענץ פון קלייגעם יאפאן וועט דאן האבן אן איינוואוינערשאפט פון 5 מיליאן מענשן. שוין איצט גייט טאקיא דירעקט הינטער ניו-יארק.

קיין שום אלגעמיינעם קאן מען נישט זאגן וועגן טאקיא. עס איז איירא-פעאיש און מאדערנסטן זיין איז עס איז גלייכצייטיג מזרח'דיג. די מאדערנסטע אמעריקאנישע וואלקנקראצער, וועלכע זעהען אויס, ווי מ'וואלט זיי פיקס און פערטיג געבראכט פון ניו-יארק, ברייטע אספאלטירטע גאסן מיט א הערליכן פארק אין צענטער שטאט. און גלייכצייטיג אלטע היסטארישע שלעסער, א סך גאסן, וואס זעהען נישט אויס אנדערש, ווי טסינגא. אזוי ארום איז טאקיא אומפארמירט און גלייכצייטיג ארויסגעוואקסן פון דער יאפאנישער פערגאנגענהייט.

גרעסטער זעגעל-אעראפלאן פון די וועלט צעשמעטערט

דער גרעסטער זעגעל-אעראפלאן פון דער וועלט „אויסטיא" איז בעת א ... צושמעטערט געווארן. דער פליהער קראנפעלד האט זיך געראטעוועט מיט א פאל-שירם.

פראנקרייך עהרט געטע

די פראנצויזישע מלוכה'שע מטבעות גיסעריי האט לכבוד'ן הונדערט-יאהרצייט פון געטהע'ן ארויסגעגעבן א געטהע-מעדאל. אויף איין זייט זעהט מען געטה'ס פראפיל, אויף דער צווייטער — דעם דריטן אקט פון „פאוסט".

נאקעטע „אדם-חוה" בעוועגונג צעוואקסט זיך

(ענדע פון זייט 3)

טויזעט מייל קאנאלען אין אזא קליין מדינה לט! אז דער האלענדישער פערמער דארף אויסמעלקען די קיה אין פעלד, זעצט ער זיך אריין אין א לאדקע און שיפט זיך צו צו דער קוה. אז דער געוועלבער דארף אוטראגען א פעקעל אין אמסטערדאם, קען ער פונקט אזוי גוט נעמען א שיפעל, ווי א טראמוואי.

ווארים אויף יעדען פארם פון דורף פיר צ'ם עק פעלד, און אויף יעדער גאס אין אמסטערדאם גיסען זיך קאנאלען וואסער.

פרעגט מיך אבער נישט, ווי דאס וואסער קוקט אויס, אדער ווי עס שמעקט-וואו, מיינט איהר, זענט איהר—אין א פערפום געשעפט?

פון דער בלאטע האט דער האלענדער געמאכט א גרויסע אגריקולטורעלע מדינה, וואס שיקט ארויס לאנד-פראדוקטען אויף שווערע מיליאנען.

פון די קאנאלען זענען די האלענדער אריין אין גרויסען ים אריין מיט א מעכטיגען פלאט-שיפען, וואס איבער אלע ימען.

כאפט נישט זיי פלעגען געהן אמאל. בעת'ן וואוילשטאנד, פלעגען זיי געהן. הייגט שטעהען זיי. איך בין ארויסגעפארען אין א שיפעל איבער די אמסטערדאמער קאנאלען און אריין אין האפען אריין. האב איך דארט געזעהן שיפען שטעהן אויסגעשטעלט, ווי סאלדאטען אין א רייה.

און זיי מוזען שוין שטעהן לאנג, ווארים זיי זענען געווען היבש פארראסט.

נו, אז מ'האט אי עפען, אי שיפען, דארף מען שוין האבען סחורה אויך. האט האלאנד א סאך פאבריקען און א וויכטיגען אינדוסטריעלען צענטער.

און אז מען האט שוין אי סחורה, אי שיפען, מוז מען שוין האבען אן אימפעריע אויך. האט טאקע האלאנד אן אימפעריע אין „מזרח-אינדיע"—דעם סאמע פעטען ביסען פון אימפעריעריי.

ווארים נישט נאר פארמאגט זי א וואספרע פופציג מיליאן אונטערטאנען—אליין פארמאגט זי ארום אכט מיליאן מענשען,-נאר זיי זענען נאך דערצו ציוויליזירט און רייך.

דער גאנצער בינין פון דער וועלט און האלב פון צוקער, אין א היבשער חלק פון יאוא און סומאטרא און די אנדערע אינזלען ארום-ע"י.

האט איהר אייך דא נאר עטליכע פאקטען פון א פאלקעל, וואס איז נאר עטוואס מעהר פון א העלפט פון אידישען פאלק. זאגט איהר מיר, אז אידען זענען דאס די בריה'ס!

וואס ווייטער איך פאהר און וואס מעהר איך זעה די וועלט, אלץ מעהר זעה איך אין דעם איינעם פאקט: אידען זענען בריה'ס ביי יענעם, נישט ביי זיך.

—ב—

די היי-יעהריגע שעהנסטע זומער-קליידער

אויף א מאדע-אויסשטעלונג אין פאריז ה... די דאזיגע מאדעלען בעקומען פרעמיעס אלס די שענסטע דאמען-ק... אין היי-יאהריגען זומער.

היינט און ווייטערע טעג!
עקסקלוזיווער קלאנג - פילם אונטער רעזשי פון בערימטען טושאנסקי
אינבעקאנטער זינגער
אין די הויפט-ראלען בעריהמטער טענאר
Lucjan MURATOR
בעמערקונג: אויך ארט א קאוואליער מיט די שענסטע פון זשעמיאנסקא. געטרענק־ווי אויך אקאמפאנעמענט ...

RAKIETA
איינאיינציג קלאנג-קינא אין גארטען
שענקעוויטשא 40, טעל. 141-22

פארזיכטיג!
ג' דאמען און מענער!
דער קריזיס דריקט פון אלע זייטען אזוי, אז יעדער גראשן שפילט א גרויסע ראלע. אין צו שאנד קאן מען דאך נישט געהן, דעריבער רעקאמענדיר איך אייך, מיינע ג' דאמען און מענער, אז צו דעם צוועק האב איך צוגעגרייט א גרויסן אויסוואהל פון די נייעסטע פאסאנען און מאדערנסטע קאלירען
דאמען און מענער היטען
צו זעהר ביליגע פרייזען. גלייכצייטיג ווערט אויך אנגענומען צו איבערפאסאנירן דאמען- און מענער-היטען פון גאר אלט אויף גענצליך ניי און אלעס צו ביליגע פרייזען.
געדענקט די אדרעסען:
פערדער, זגערזשער 7
לוטאמירסקא 2, ...
20

Dr. med. H. Różaner
ספעציאליסט פון הויט- און וועגערישע קראנקהייטן, מענער-שוואכע, קינדער-לאזיגקייט
נארוטאוויטשא 9, טעל. 128-98
נעמט אן פון 8—10, 4—8, אין זונטאג פון 9—10 פריה

א צימער
מיט א נישט-קרעמפירענדען איינגאנג, מעבלירט, פון פאמיליע פון צווייען, שטאט, ווילאטע-פראמענאדע, א בילוג איבערצונעמען. געניעסן צו ערפאהרען פון פעטריקאווער 82, וואוינונג 40.

Dr. Med. J. LIND
GINEKOLOG-AKUSZER
Łódź, ul. 6-go Sierpnia 28, Telefon 247-34.
Przyjmuje od 10—12 i od 4—7

גאלד, בריליאנטן, בידזשוטעריע און לאמבארד-קוויטלעך
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

רעשטען
Szczęśliwy ביי
נאוואמיעסקא 5 פראנט 2. שטאק
ווארנונג!
געעהרטע קונדען! אזוי ווי איהר קומט אויף נאוואמיעסקא 5 ווערט איהר פערפיהרט פון אנדערע סוחרים, וואס זיי זאגען, אז זיי הייסען שטשענשליווי. זייט דעריבער אויפמערקזאם און געדענקט די אדרעס פראנט 2 שטאק וואו איהר בעקומט ביליגער סאמאשאוער און אנדערע סחורות. די בעסטע קוואליטעטען, די נייעסטע און מאדערנסטע מוסטערן.
אויה אנציגער און פאלטענם מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
SZCZĘSLIWY מיט אכטונג:
Nowomiejska 5 front II piętro

בריף-איבערזעצונגען
פון פערשידענע שפראכען: ענגליש, פראנצויזיש, רוסיש, דייטש, און אנדערע אויף יודיש, פויליש און פערקעהרט
מ. קרופעפיצקי, פאמארסקא 4.
(ביים צאהנ-ארצט ר. קרופעפיצקא)
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 7 אוונט
טעלעפאן 206-53.

פון זאפארט איבערצוגעבן
אגרויס צימער
מיט צוויי פראנט-פענסטער. צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע אונטער „F. B."

ס'ווערט געזוכט א צימער
פאר א פראצאווניע אין דעם צענטער שטאט. אפערטען אונטער „צימער".

איינגעפיהרטע ראשעל-מאשינען פאבריק פון
נעהמט אן אויף לוין וואמאלין פון 20 גר. א מעטער און אויף פערשידענע שטויק-זאכען. אפערטען אפצוגעבען פאר מ. ל.

א גוט-קוואליפיצירטער פאכמאן פון קינדער-קאנפעקציע
ווי אויך פון זעמטליכע שול-שערצען מיט איינגעפיהרטע בעסערע קונדשאפט זוכט א שותף מיט קאפיטאל. אפערטען אין רעדאקציע אונטער „קינדער-קאנפעקציע".

וויכטיג פאר שוויצ'ס!
און הינער-אויגן-ליידענדע!
דאס שוויצען און ברענען פון די פיס און אנדערע קערפער-טיילען ווערען בעזייטיגט אויף שטענדיג אינטער גאראנטיע. הינער-אויגען, בראדאווקעס און איינגעוואקסענע נעגעל ווערן בעזייטיגט אהנע שניידען אדער מאשטשען פולשטענדיג שמערצלאז. בעזייטיגען פון שיפען (ל"ו יעז) אין אויסגעהן פון די האהר אונטער גאראנטיע. א זיכער מיטעל געגען בעט-נעצען משתן זיין אין שלאף) פריוואטע רעפערענצען.
J. WEINBERG, masażysta
Pomorska 20, fr. I p. tel. 210-99.
נעמט אן פון 9 ביז 1 און פון 3 ביז 7.

א וואוינונג
פון 2 צימערן מיט א קיך איבערצוגעבן
אלעע 1-טער מאי 23, וואוינונג 24.

געגען שווייס פון פיס!
געגען ארציסקעס! נוצט נור דעם שוין זייט 25 יאהר בעוואוסטען פראשעק און פלאסטער „ראדיקאל" פרייז 30 גר. א שאכטעל מיט א זופל 50 גר. היט אייך פאר פאלשע נאכמאכונגען, וועלכע ברענגען קיין נוצען. נאר שארען די פיס און אייער געזונד, אויך פלין „ראדיקאל" געגען וואנצען, גאראנטירט אויף א גאנצען זומער. פרייז פון א פלעשעל 70 גר. אלס צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער וועלנארזש. אלט-שטאדט 1. אויך ביים צייטונגס-פערקויפער פנחס וועלנארזש, פיעטריקאווער 34 (רוג צעגעלניאנא).
2997

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע
גרויסער אויסוואהל
שפאציר-וואגענס מאטראצען
אייזען - ניקעל ספרענזינאוווע „Patent"
בעטען ווירזימאטשקעס
אמעריקאנער
צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער
„DOBROPOL" Łódź, Piotrkowska 73 אין הויף

Księgowość zaprowadza
פיהרט און ערלעדיגט אלערליי בוכהאלטעריע-ארבייטען
פאר א קליינעם אצאהל — ביורא „פאליוס" אפטיילונג פאר בוכהאלטעריע עצות
לאדז, פיעטריקאווער 82 טעל. 184-39

לאנג-יעהריגער גערינכטס-סעקרעטאר
שרייבט און ערלעדיגט אלערליי ביטעס, אנקלאגעס און קלאגען, עס ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע שפייזערס (אפיקאנסטווע). שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1932
ב. מאן, פעטריקאווער 10

דאס עלעקטראטעכנישע ביורא
Siła i Światło
פון וו. קרוקאווסקי
פאלודניאווא 23 טעלעפאן 139-32
נעמט אן דורכצופיהרען אינסטאלאציעס פון ליכט און קראפט, קויפט און פערקויפט מאטארען און ערלעדיגט אלע ארט עלעקטרישע איינריכטונגען אויף ל"ייכטע בעדינגונגען.
ביליג, רעעל, שנעל און פינקטליך!

Dr. HALTRECHT
ספעציאליסט
פאר הויט און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 5 ביז 9 אוונט.
זונטאג פון 10 ביז 1 בייטאג.

מיליטער-פליכטיגע
אקאדעמיקער (סטודענטען) וואס נויטיגען זיך אין אן עצה אין אלע מיליטער-אנגעלעגענהייטען, דארפען זיך ווענדען צום לאנג-יעהריגען מיליטער-בעאמטען
ב. מאן, פיעטריקאווער 10.

פון דער סדרה
ס'איז ערשינען דאס 9-טע העפט „פון דער סדרה" וועלכעס נעמט ארום די סדרות נשא, בהעלותך, שלח, קורח, חקת, בלק, פנחס דערמיט האט זיך זאמלונג פון אינטערעסאנטע ארגינעלע תורה-ווערטער פערענדיגט. די 9 העפטען נעמען ארום אלע סדרות פון חמשה חומשי תורה. מען קאן זיי אויך בעקומען אלע צוזאמען אין א שעהנעם איינבאנד.
פ. ז. גליקסמאן לאדז, זאוואדזקא 16
טעלעפאן 164-47.

אבאנאמענטס-פרייז: פאר א חודש אין פוילען 3 זלאטעס, אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער 1.20 ... אנאנסען-פרייז: פאר אויסלענדישע ... פאר א מילימעטער-שורה ...

Odpowiedzialny Red.-wydawca ...
Tłocznia Z. i M. Kamburskich, Łódź, Piotrkowska 16 ...